

บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง
อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

พระประทีป บัญญาปทีโป (เขียนอารมย์)

35A5848734

อ
353.5
ป277บ
๒๕๕๖
ฉ.๒

Title: บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง
อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พุทธศักราช ๒๕๕๖

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง
อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

		อ 353.5 ป277บ
35A5848734		ด.2
Title: บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด		
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย		

พระประทีป ปณฺญาปทีโป (เย็นอารมย์)

353.5
ป277บ ด.2
1 ก.พ. 58

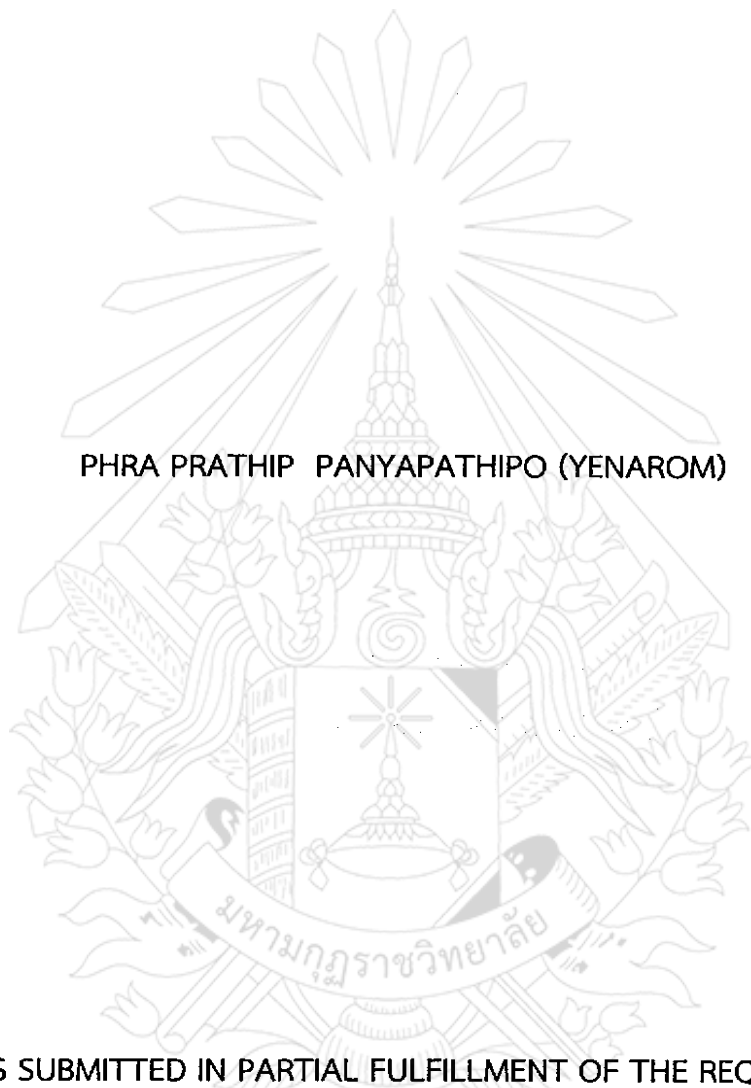
เลขทะเบียน	5848734
เลขเรียกหนังสือ	อ.353.5 ป277บ ด.2
วันที่	1 ก.พ. 58

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา สังคมวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2556

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มท.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรื้อนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

B. 1966

TAMBON MUEANG SUANG MUNICIPALITY'S ROLES IN PROMOTING
COMMUNITY CAREERS, MUEANG SUANG DISTRICT,
ROI ET PROVINCE

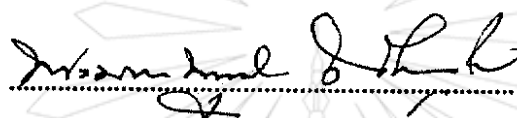

PHRA PRATHIP PANYAPATHIPO (YENAROM)

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 (2013)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา : พระประทีป ปณณาปทีโป/เย็นอารมณ
สาขาวิชา : สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.บุญถม อุตเสนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

..... รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระมหาบุญศรี ญาณวฑฺฒโน,มศ.ตร.)

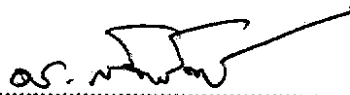
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.บุญถม อุตเสนา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ ราชิต)

..... กรรมการ
(ดร.สิทธิพร เกษจ้อย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : Tambon Mueang Suang Municipality's Roles in Promoting
Community Careers, Mueang Suang District, Roi Et Province
Student's Name : Phra Prathip Panyapathipo/Yenarom
Department : Sociology
Advisor : Asst.Prof.Dr.Detchat Treesap
Co-Advisor : Dr.Boonthom Utasena

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University
in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School
(Phramaha Boonsri Nānavuddho,Asst.Prof.Dr.)

Thesis Committee

K. Nuthongkaew
..... Chairman
(Asst.Prof.Dr.Kantaphon Nuthongkaew)

D. Treesap
..... Advisor
(Asst.Prof.Dr.Detchat Treesap)

Boonthom U.
..... Co-Advisor
(Dr.Boonthom Utasena)

B. Rashoti
..... Member
(Asst.Prof.Dr.Boonlert Rashoti)

Sittiporn Khetjoi
..... Member
(Dr.Sittiporn Khetjoi)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
ชื่อนักศึกษา	: พระประทีป ปญญาปทีโป (เย็นอารมย์)
สาขาวิชา	: สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผศ.ดร.สุรพันธ์ สุวรรณศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.บุญถม อุตเสนา
ปีการศึกษา	: 2555

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลตำบล พนักงานเทศบาลตำบล และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองผือรวม 85 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที่ t-test การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า

1) บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน

2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรมีการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับอาชีพ ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ควรมีการฝึกทักษะให้ประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการในอาชีพ

เพื่อให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการในอาชีพที่ตัดสินใจเลือกได้อย่างมีคุณภาพ และควรส่งเสริม
การรวมกลุ่ม ให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

Thesis Title : Tambon Mueang Suang Municipality's Roles in Promoting
Community Careers, Mueang Suang District, Roi Et Province
Student's Name : Phra Prathip Panyapathipo (Yenarom)
Department : Sociology
Advisor : Asst.Prof.Dr.Surapan Suvannasri
Co-Advisor : Dr.Boonthom Utsena
Academic Year : B.E. 2555 (2012)

ABSTRACT

The objectives of this thesis were to: 1) trace Tambon Mueang Suang Municipality's roles in promoting community careers in Mueang Suang district of Roi Et province, 2) compare its personnel's opinions' on its roles in promoting community careers herein, resting upon differences in their genders, ages and educational backgrounds and 3) examine their suggestions on promoting their community careers in its authorized area. The sampling group extended to administrative panel, municipality members, municipality officials and Ban Nong Phu's agro-housewife groups, totaling 85 respondents. The equipment used for collecting data was the five-rating-scale questionnaires. Statistical tools exploited for computing data included percentage, mean, standard deviation, T-test and F-test (One-way ANOVA).

The research's results were found as follows:

1) Its roles in promoting community careers were rated at 'very good' scale in all three aspects. With a single aspect taken into account, each aspect placed in descending order of its mean was: 1) academic support, 2) project plans and managements and promotion and support of community grouping.

2) The comparative results showed that no statistically significant differences in differences in their genders, ages and educational backgrounds were correlated with their opinions on its roles in promoting its community careers in the overall aspect.

3) Suggestions on its roles in promoting their community careers were recommended in descending order of first three frequencies. Firstly, it should provide community residents with vocational instructions based on varieties of such learning media as printed matters, electronic media, highly experienced guest speakers, local

folk wisdom and educational sources available in localities. Secondly, it should have them practise skills on professional fields so as to enable them to efficiently manage their decisive careers. Finally, it should promote grouping in order to impart them with learning of grouping procedures.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความอนุเคราะห์จากทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และคณาจารย์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขออนุโมทนาขอบคุณ ผศ.ดร.สุรพันธ์ สุวรรณศรี และดร.บุญถม อุตเสนา ที่ท่านทั้งสองได้กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไข อันเป็นประโยชน์ แก่ผู้วิจัย

ขออนุโมทนาขอบคุณ ท่านคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณา ให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตรวจสอบ แก้ไข รูปแบบ และรูปเล่ม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขออนุโมทนาขอบคุณ ดร. ประพิศ โบราณมูล อาจารย์ประจำเจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นายเอี่ยม อามาตย์มุลตรี อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด และนายกศักดิ์ พลภูเมือง ปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขออนุโมทนาขอบคุณ นายกเทศมนตรีตำบลเมืองสรวง และบุคลากรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือใน ด้านการให้ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูลจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

คุณประโยชน์อันพึงมีแก่การศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีในส่วนของ การศึกษาค้นคว้านี้แก่บุพการีชน ผู้มีพระคุณทั้งมวล อุปัชฌาย์ ครู-อาจารย์ผู้เคยอบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ขอท่านทั้งหลายจงมีความสุข ความเจริญยิ่งในคุณงามความดีด้วยเทอญ

พระประทีป ปณฺวปทีโป (เย็นอารมณ)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	6
2.2 มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	13
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	28
2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	35
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	49
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	51
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	53
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	58
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
5.1 สรุปผล	81
5.2 อภิปรายผล	83
5.3 ข้อเสนอแนะ	88
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	88
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	94
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	95
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย	97
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	101
ภาคผนวก ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย	103
ภาคผนวก จ คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	109
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	111
ประวัติผู้วิจัย	115

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	49
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	59
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	59
ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	60
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม และรายด้าน	61
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ โดยรวมและรายข้อ	62
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน โดยรวมและรายข้อ	63
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ	64
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม จำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามเพศ	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.11	แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงาน โครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามเพศ	66
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการ ส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามเพศ	67
ตารางที่ 4.13	แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามเพศ	67
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการ ส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามเพศ	68
ตารางที่ 4.15	แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการ ส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามเพศ	68
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการ ส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ	69
ตารางที่ 4.17	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริม อาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ	69
ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการ ส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ	70
ตารางที่ 4.19	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริม อาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามอายุ	71
ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามอายุ	71
ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามอายุ	72
ตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามอายุ	72
ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	73
ตารางที่ 4.25 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	73
ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา	74
ตารางที่ 4.27 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา	74
ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.29	แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อและระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา	75
ตารางที่ 4.30	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา	76
ตารางที่ 4.31	แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา	76
ตารางที่ 4.32	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ	77
ตารางที่ 4.33	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน	78
ตารางที่ 4.34	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ	78

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบที่ 2.1 การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติพื้นที่	27
ภาพประกอบที่ 2.2 แนวทางการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง	28
ภาพประกอบที่ 2.3 แสดงโครงสร้างองค์การและภาระหน้าที่ของเทศบาลตำบล	33
ภาพประกอบที่ 2.4 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	47

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดบริการสาธารณะเป็นภารกิจสำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการทั้งตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ โดยมีหลักการทำงานที่ต้องยึดถือไว้ว่า “การจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนนั้น จะต้องดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการที่มากขึ้น” กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานหลักในการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการบริหารจัดการ และสามารถให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ได้เล็งเห็นความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานการบริหารงานและการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือเป็นคู่มือปฏิบัติงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจน เพื่อเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ถือปฏิบัติตามแนวทางที่มาตรฐานกำหนดแล้ว ประชาชนไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใดในประเทศจะต้องได้รับการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ โดยเท่าเทียมกัน¹

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนส่วนใหญ่ ของประเทศ ซึ่งมีฐานะยากจน และรับทราบถึงปัญหาความต้องการต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี จึงมีบทบาทสำคัญ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการส่งเสริมอาชีพ ไว้ดังนี้คือ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้ (3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร มาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่นๆ ตามมาตรา 54 ได้ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของ

¹ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2553), หน้า คำนำ.

ประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (16) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ มาตรา 17 ภายใต้ บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ (15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่น หรือจากสหการ แผนปฏิบัติการกำหนด ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ถ่ายโอนภารกิจด้านการพัฒนาอาชีพ ให้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น งานส่งเสริมการพัฒนาอาชีพแก่กลุ่ม อาชีพ การสนับสนุนทุนดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร งาน ฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย เป็นต้น โดยกำหนดประเภทของกลุ่มงานภารกิจ ถ่ายโอนดังกล่าว เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกทำโดยอิสระ²

ภารกิจการส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน มีเป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในท้องถิ่นโดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีความสามารถ ในการพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมอาชีพที่ผ่านมาเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ยังไม่ทำให้ ความสนใจเท่าที่ควร ไม่มีแผนงานที่ชัดเจนในการดำเนินการ ผู้บริหารองค์กรก็ได้ให้ความสำคัญ เพราะการพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพค่อนข้างที่จะเห็นผลในการพัฒนาช้า ไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เหมือนการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างถนน ซึ่งสามารถนำไปเป็นผลงานได้ และใน ส่วนของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองสรวง เองก็ไม่ได้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมในการ พัฒนาอาชีพเสริมของตนเองอย่างจริงจัง การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมด้านการพัฒนาอาชีพที่ผ่านมา เป็นการรวมกลุ่มที่เกิดจากการกระตุ้นและชี้แนะจากภาครัฐฯ จึงเป็นการรวมกลุ่มกันแบบหลวมๆ หรือเป็นกลุ่มเฉพาะกิจขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา เป็นสาเหตุหนึ่งในการขัดขวางการพัฒนา ท้องถิ่นเอง จึงไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ ดังนั้นสิ่งที่ท้าทายในขณะนี้คือ การปรับกลยุทธ์ในการบริหารจัดการองค์กร ทักษะคิด วิเคราะห์ วิธีการทำงานของบุคลากรของเทศบาล ตำบลเมืองสรวง ไปสู่การบริหารงานตามแบบการบริหารราชการยุคใหม่ตลอดจนการแสวงหาความ ร่วมมือจากประชาชนเพื่อให้การดำเนินงานทุกอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดรูปธรรมที่ชัดเจนและมีความ ยั่งยืนในการดำเนินกิจกรรม

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา บทบาทในการส่งเสริม อาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ว่ามีปัจจัยอะไรที่ทำให้ การส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลเมืองสรวง ประสบผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 1-3.

เพื่อให้ผลจากการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนารูปแบบในการส่งเสริมอาชีพชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ และเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.3.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ คณะผู้บริหาร จำนวน 3 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบล จำนวน 12 คน พนักงานเทศบาลตำบล จำนวน 17 คน และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองผือ จำนวน 76 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้คือ

- 1) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ
- 2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน
- 3) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นสารสนเทศในการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหาร และพนักงาน เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันไว้ ดังนี้

บทบาท หมายถึง ความรับผิดชอบ และอื่น ๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้เป็นหน้าที่อันควรกระทำ

การส่งเสริมอาชีพ หมายถึง การกระทำหรือการดำเนินการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพชุมชนให้เกิดความรู้หรือความชำนาญในด้านอาชีพและรายได้เพิ่ม

บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน หมายถึง ภารกิจในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ หมายถึง บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองสรวง โดยจะต้องมีแผนงาน โครงการ กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ มีการดำเนินการตามแผน ที่กำหนด มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนอาชีพของท้องถิ่น มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนวัตถุดิบ หรือปัจจัยการผลิตของท้องถิ่น มีการจัดทำข้อมูล ด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง มีการวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสของท้องถิ่นมีหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ มีการจัดลำดับ ความจำเป็น

เร่งด่วน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ และมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีเหตุ มีผลและเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

2) **ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน** หมายถึง บทบาทของเทศบาล ในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองสรวง โดยจะต้องมีการส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้ มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีในพื้นที่อย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม และมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดี ในท้องถิ่น

3) **ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ** หมายถึง บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองสรวง โดยจะต้องมีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น มีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น มีการสำรวจและ/หรือรวบรวมข้อมูลความต้องการการพัฒนาความรู้ของประชาชน มีการสำรวจจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน และพัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น มีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชนให้ความรู้ทักษะ การพัฒนากลุ่มอาชีพอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ และให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพอย่างมีแบบแผน

เทศบาลตำบล หมายถึง เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

บุคลากร หมายถึง คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลตำบล พนักงานเทศบาลตำบล และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองผือ ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

1) **เพศ** หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น (1) เพศชาย และ (2) เพศหญิง

2) **อายุ** หมายถึง ช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น สามช่วงอายุ คือ (1) ต่ำกว่า 30 ปี, (2) 31 – 50 ปี และ (3) 51 ปีขึ้นไป

3) **ระดับการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี และ (2) ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
- 2.2 มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

เป็นที่ยอมรับกันในสังคมทั่วไปว่าบทบาทมีส่วนเกี่ยวกับฐานะ ตำแหน่งของบุคคลที่ดำรงอยู่ และจะแสดงออกมาทางการกระทำหรือพฤติกรรมตามที่คุณอื่นคาดหวัง พฤติกรรมดังกล่าวมีปัจจัยซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดบทบาทที่แตกต่างกัน พฤติกรรมมนุษย์ตามแนวทางการศึกษาของกลุ่มพฤติกรรมนิยมมีตัวแปรหรือปัจจัยพฤติกรรมมากมาย แต่ที่สำคัญและยอมรับกันทั่วไป คือ

1) ลักษณะทางกายภาพของมนุษย์มีผลต่อพฤติกรรมองค์การหลายประการ เช่น อายุ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ประสบการณ์ การศึกษา เป็นต้น

2) ความสามารถ เป็นสมรรถภาพของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานหลายอย่าง ซึ่งเป็นเรื่องของแต่ละคนจะสามารถปฏิบัติได้ สามารถแบ่งได้เป็นความสามารถทางสติปัญญา และความสามารถทางร่างกาย

3) บุคลิกภาพ บุคคลที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันย่อมส่งผลถึงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพ มีดังนี้

3.1) พันธุกรรม ได้แก่ ความสูง สีผิว เพศ อารมณ์ สติปัญญา รูปร่าง กล่าวคือ บุคลิกภาพ เช่น รูปร่างสูงหรือเตี้ยย่อมมีผลกระทบต่อผู้อื่นและในทางกลับกันจะกระทบต่อแนวคิดของตนเองอีกด้วย

3.2) สภาพแวดล้อม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อบุคลิกภาพ ได้แก่ วัฒนธรรม ขนบประเพณี ครอบครัว กลุ่มเพื่อน เป็นต้น

3.3) สถานการณ์ แม้ว่าบุคลิกภาพของคนจะคงที่แต่ก็มีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสถานการณ์

4) ค่านิยมและทัศนคติ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับความรู้สึก การรับรู้ ความพึงพอใจ ซึ่งจะหล่อหลอมให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการของตนเองและสังคม¹

2.1.1 ความหมายของบทบาท

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับบทบาทไว้มากมาย ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน ให้คำนิยามว่า “บทบาทหมายถึง การทำท่าทางตามบท การรำตามบทโดยปริยาย หมายความว่ากระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของครู พ่อแม่”²

งามพิศ สัตย์สงวน ได้ให้คำนิยามว่า “บทบาทคือพฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้คู่สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้ เช่น ผู้มีตำแหน่งเป็นพ่อจะได้รับการคาดหวังจากสังคมให้แสดงบทบาทหรือหน้าที่ต่างๆของพ่อ เช่น เลี้ยงดูลูก ส่งเสียลูกให้เล่าเรียน อบรมสั่งสอน ให้ความรักความเอ็นดู และอื่น ๆ อีกเป็นต้น ตำแหน่งอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน เช่น ครู อาจารย์ หรือนักการภารโรง ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ที่คาดหวังจะต้องทำในฐานะที่ครองตำแหน่งต่าง ๆ เหล่านั้นอยู่”³

ชมพู โกติรัมย์ และมงคล หวังสุขใจ ได้ให้คำนิยามว่า “บทบาทคือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติอันสอดคล้องกับสถานภาพ”⁴

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “บทบาท หมายถึง ส่วนหนึ่งที่เป็นพลวัตของสถานภาพ บุคคลจะได้รับมอบหมายให้ดำรงสถานภาพ โดยมีความสัมพันธ์กับสถานภาพอื่น เมื่อเขาใช้สิทธิและทำหน้าที่อันเป็นส่วนต่างๆ ของสถานภาพก็แปลว่าเขาแสดงบทบาท”⁵

¹ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, “เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมองค์การและการจัดการตลาด”, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2543, (อัดสำเนา).

²ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุคส์พับลิเคชัน จำกัด, 2546), หน้า 459.

³งามพิศ สัตย์สงวน, หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รามากรพิมพ์, 2543), หน้า 96-97.

⁴ชมพู โกติรัมย์ และมงคลหวังสุขใจ, สังคมวิทยาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2548), หน้า 81.

⁵สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2543), หน้า 131.

พระมหาสอนประจันทร์ เสียงเย็น ได้ให้ความหมายไว้ว่า “บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกหรือลงมือปฏิบัติตามสิทธิ สถานภาพและตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ในขณะนั้นๆ ตามที่สังคมกำหนดและความคาดหวังของผู้อื่น ซึ่งเป็นกลไกในการปะทะสังสรรค์และสร้างความสัมพันธ์ต่อกันทางสังคม”⁶

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า บทบาทเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมที่มี ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน บทบาทจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ที่กำหนด บทบาทเป็นสิ่งที่คู่กันกับหน้าที่และสถานภาพที่บุคคลดำรงอยู่ และเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคคลปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งที่ได้ถูกกำหนดขึ้นในสังคมใดสังคมหนึ่งซึ่งการแสดงบทบาทนั้นเป็นผลมาจากกระบวนการทางสังคมระหว่างบุคคลนั้นกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ตามสถานภาพหรือตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ

2.1.2 ประเภทของบทบาท มีดังนี้

1) บทบาทที่รัดกุม ได้แก่ บทบาทที่มีข้อกำหนดที่จะต้องปฏิบัติตามอย่างแน่นอนตายตัว จะเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นไม่ได้ เช่น บทบาทของเจ้าบ่าวเจ้าสาวในพิธีแต่งงาน บทบาทของนายกรัฐมนตรี อธิบดี ฯลฯ จำเป็นต้องแสดงออกตามอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบนั้น ๆ เพราะบทบาทนั้นได้ระบุไว้แน่ชัดในรูปของกฎหมาย ระเบียบแบบแผน

2) บทบาทที่ยืดหยุ่นได้ ได้แก่ บทบาทที่ยอมให้พฤติกรรมอันสัมพันธ์กับบทบาทนั้นเปลี่ยนแปลงแปรผันไปได้พอสมควร ไม่มีข้อกำหนดตายตัวอย่างเด็ดขาด เช่น บทบาทของบิดามารดา ย่อมมีข้อกำหนดไว้กว้าง ๆ พอพฤติกรรมแปรผันได้ตามความเหมาะสม

3) บทบาททั่วไป ได้แก่ บทบาทมีข้อจำกัด นิยาม และขอบเขตพฤติกรรมไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อที่สมาชิกแต่ละคนในสังคมนั้นจะถือปฏิบัติได้ บทบาทหรือพฤติกรรมเช่นนี้เรียกว่า บทบาททั่วไป เช่น ผู้ชาย ผู้หญิง มีบทบาทการประกอบอาชีพบางอย่างแตกต่างกัน บทบาทที่มีต่อสังคมก็ต่างกัน เป็นต้น

4) บทบาทย่อย ได้แก่ บทบาทที่แบ่งแยกรายละเอียดเป็นส่วน ๆ เป็นตอน ๆ ออกไปอีกเพื่อกำหนดบทบาทเด่นชัด ง่ายแก่การปฏิบัติ บทบาทเช่นนี้เรียกว่า บทบาทย่อย เช่น ผู้ชายเหมาะที่จะเป็นตำรวจ ทหาร ส่วนผู้หญิงเหมาะที่จะเป็นพยาบาล แม่บ้าน หรือบทบาทที่เป็นไปตามวัย เช่น วัยรุ่น วัยเจริญพันธุ์ วัยครองเรือน เป็นต้น

⁶พระมหาสอนประจันทร์ เสียงเย็น, “การปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาจิตใจประชาชนของพระสังฆาธิการ ในจังหวัดมุกดาหาร”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2548, หน้า 23.

5) บทบาทที่แท้จริง ได้แก่ บทบาทที่จะละเว้นหรือทอดทิ้งไม่ได้ถ้าไม่ประพฤติ หรือ ประพฤติขาดตกบกพร่องจะทำให้เกิดความเสียหาย เช่น บทบาทของช่างตัดผม การตัดผมเป็น บทบาทที่แท้จริงจะละเลยไม่ตัดผมโดยเพียงแต่โกนหนวดเคราเท่านั้นไม่ได้ เพราะจะทำให้บทบาทในการตัดผมเสียไป

6) บทบาทเสริมหรือเสริมบทบาท ได้แก่ บทบาทที่แสดงออกนั้นเพื่อจะเสริม หรือทำให้ บทบาทที่แท้จริงนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ถ้าไม่ทำหรือละเลยก็ไม่ทำให้สภาพการณ์นั้นเสียไป เพียงแต่ไม่ สมบูรณ์ เช่น การตัดผมจะต้องมีการโกนหนวดเครา แคะหู หนวดคั่นคอ เป็นต้น

7) บทบาทตามกฎหมาย ได้แก่ บทบาทที่กฎหมายกำหนดไว้ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีผล หรือเป็นการผิดต่อกฎหมาย เช่น การครอบครองรถยนต์ ที่ดิน ฯลฯ ต้องจดทะเบียน เป็นต้น⁷

2.1.3 ลักษณะของบทบาท

ลักษณะของบทบาท นักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ ได้กล่าวถึงลักษณะของบทบาทที่คล้ายกันไว้ 3 ลักษณะ คือ

1) บทบาทในอุดมคติ (Ideal Roles) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมาย หรือตาม ความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคม เป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ซึ่งผู้มีสถานภาพหนึ่งๆ ควรกระทำแต่ อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

2) บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ ที่ คาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทัศนคติ บุคลิกภาพและประสบการณ์ ของแต่ละบุคคล

3) บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติ จริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าในขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจเป็นสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกอดกันของกลุ่มต่างๆ และบทบาทที่กระทำจริงอาจสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้⁸

⁷เฉลิมชัย จันทรเสนา, “บทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญที่มีต่อการ พัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี อำเภอมือเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2544, หน้า 6.

⁸จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2545), หน้า 37-38.

โคเฮน ได้กล่าวถึงลักษณะบทบาทไว้ 2 ลักษณะ คือ

1) บทบาทที่ถูกกำหนดหรือบทบาทตามอุดมคติ (Ideal Roles) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่ง แม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เราก็คงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้

2) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Roles) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่ง⁹

จากแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะและประเภทของบทบาทที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า ลักษณะของบทบาทนั้นโดยสรุปแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ หรือ บทบาทตามอุดมคติ หมายถึง บทบาทที่ได้ถูกกำหนดสิทธิ ระเบียบ และหน้าที่ไว้โดยสังคม ชุมชน กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ เพื่อให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในสังคม ชุมชน กลุ่มหรือองค์กรได้ปฏิบัติตาม อันเป็นบทบาทที่สมบูรณ์แบบที่ผู้อยู่ในสถานภาพนั้นๆ ควรปฏิบัติ

2) บทบาทตามความคาดหวัง หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบพฤติกรรมที่คนทั่วไปในสังคม มีความคาดหวังว่าบุคคลที่ดำรงอยู่ในสถานภาพหนึ่งๆ จะปฏิบัติ และในขณะเดียวกัน ผู้ที่ดำรงอยู่ในสถานภาพนั้นก็ควรจะรู้ว่าตนเองมีบทบาทอย่างไร และสามารถที่จะคาดหวังตัวเองว่า ควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวัง

3) บทบาทที่บุคคลปฏิบัติจริง หมายถึง เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลที่ดำรงอยู่ในสถานภาพหนึ่งในสังคมได้กระทำไปจริงตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดันและโอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งบทบาทหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่สังคมกำหนด หรือบทบาทตามความคาดหวังก็ได้

ดังนั้น บทบาทจึงมีความหมายทางพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมจะแสดงออกตามสถานภาพและสิทธิของตน ตามความคาดหวังของสังคมหรือตามความเป็นจริง ซึ่งการแสดงบทบาทของแต่ละบุคคลอาจจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความคาดหวังของสังคมก็ได้

⁹Cohen, Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Desing, Implementation and Evaluation อ้างถึงใน พระมหาสายันต์ นามเมือง, “บทบาทของพระสงฆ์ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2548, หน้า 12.

2.1.4 ปัญหาเกี่ยวกับบทบาท

ชบวน พลตรี ได้สรุปปัญหาเกี่ยวกับบทบาทไว้ 3 ประการ ดังนี้

1) ปัญหาเกิดจากผู้สวมบทบาท สวมบทบาทไม่ดี แม้จะกำหนดบทบาทไว้อย่างชัดเจน และแน่นอนก็ตาม ถ้าผู้สวมบทบาทรู้สึกว่าเป็นการยากลำบาก หรือหมดความสามารถที่จะทำตามบทของตนหรือขาดความเคยชิน และเข้าใจบทบาทของตนได้ดีพอ แต่ต้องแสดงบทที่ไม่ชำนาญจะทำให้ความเสียหายและเป็นภัยร้ายแรงกระทบกระเทือนต่อคนอื่น (เช่นบรรจครูสอนพลศึกษาให้ทำการสอนวิทยาศาสตร์หรือบรรจครูสอนสังคมศึกษาสอนภาษาไทย ครูดังกล่าวสามารถสอนได้แต่จะมีผลเสียแก่นักเรียนในโอกาสต่อไป เพราะครูทั้งสองสาขานั้นไม่มีความถนัดแต่จำเป็นต้องสอน)

2) ปัญหาเกิดจากความสับสนของบทบาท ทั้งๆที่ผู้สวมบทบาทดีพร้อมแต่สังคมกำหนดบทบาทของแต่ละคนไว้มือชัดเจนหรือมีข้อขัดแย้งระหว่างบทบาท ทำให้ผู้สวมบทบาทตัดสินใจไม่ถูกว่าจะแสดงบทใดจึงจะเหมาะสม จึงจะถูกจะควร เช่น พ่อเป็นตำรวจลูกเป็นโจรปล้นจี้ ตำรวจผู้เป็นพ่อจะต้องจับตามบทบาทของตำแหน่งตำรวจ แต่อีกตำแหน่งคือ พ่อ บทบาทของพ่อจะต้องให้ความช่วยเหลือตัดเตือนอบรม สั่งสอน ให้ความคุ้มครองแก่ลูก ลักษณะเช่นนี้เป็นข้อขัดแย้งระหว่างบทบาท ส่วนเรื่องความสับสนของบทบาท เช่น พ่อแม่ในชนบทจะสอนลูกว่าใช้มือเปิบอาหารเข้าปากทำให้อร่อย กินได้มาก ครูสอนว่าต้องใช้ช้อนและกินอาหารแต่พ้ออ้ม แล้วเด็กจะทำตามใคร เป็นต้น

3) ปัญหาเกิดจากการละเมิดบทบาท หมายถึง การที่ตนไม่ปฏิบัติตามบทบาทอันชอบของตนแต่ปฏิบัตินอกแบบแผน เช่น การกระทำอันเป็นอาชญากรรม การค้ายาเสพติด โสเภณี เปิดบ่อนการพนัน ฯลฯ บุคคลเหล่านี้จะปฏิบัติบทบาทที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานของสังคม ย่อมกลายเป็นผู้สร้างปัญหาให้กับสังคมมากมาย¹⁰

2.1.5 การแสดงบทบาท

การที่บุคคลคนเดียวสามารถมีบทบาทได้หลายอย่างในสังคม เป็นเพราะว่าตลอดชีวิตของบุคคลจะต้องผ่านการเปลี่ยนเข้าสู่หรือออกจากสถานภาพต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นไปตามวัย การเปลี่ยนฐานะและการเปลี่ยนแปลงสถานภาพนี้จะทำให้สังคมคาดหวังให้บุคคลเปลี่ยนบทบาทตามไปด้วย และการที่บุคคลจะแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ ดังนี้

1) ความคาดหวังในบทบาท (Role Expectation) เป็นความคาดหวังของสังคมโดยสังคมจะคาดหวังว่าบุคคลจะแสดงบทบาทนั้นๆ ตามสถานภาพที่เขามีอยู่ เช่นหากบุคคลมีสถานภาพเป็นพ่อสังคมก็จะคาดหวังว่า บุคคลจะต้องมีบทบาทในการหาเลี้ยงบุตร ปกป้องอันตรายแก่บุตร ให้การศึกษาแก่บุตร และให้การรักษาพยาบาลในยามที่บุตรเจ็บป่วย เป็นต้น

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

2) การรับรู้บทบาท (Role Conception) เมื่อสังคมมีความคาดหวังในบทบาทของบุคคลแล้วการที่บุคคลจะแสดงบทบาทหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลจะรับรู้ในความคาดหวังนั้น ๆ จะเกิดผลอย่างไรต่อตนเองและสังคม ซึ่งการรับรู้เช่นนี้บุคคลจะต้องปรับให้เข้ากันได้กับค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และความต้องการที่บุคคลมีอยู่ หากปรับให้เข้ากันได้ก็มีแนวโน้มที่จะแสดงบทบาทนั้น ๆ

3) การยอมรับบทบาท (Role Acceptance) บุคคลจะมีการยอมรับในบทบาทของตนต่อเมื่อมีความสอดคล้องกันของความคาดหวังในบทบาทของสังคม (Role Expectation) กับการรับรู้ในบทบาทของบุคคล (Role Conception)

4) การปฏิบัติตามบทบาท (Role Performance) บุคคลจะปฏิบัติตามบทบาทต่อเมื่อมีความสอดคล้องกันของปัจจัยทั้ง 3 อย่างที่กล่าวมาแล้ว¹¹

เป็นธรรมดาที่ถึงแม้สังคมจะคาดหวังให้บุคคลแสดงบทบาทอย่างไร แต่บุคคลก็อาจไม่ยินดีที่จะแสดงบทบาทนั้น ๆ แม้จะถูกกำหนดหรือมีแรงผลักดันจากสังคมเพียงใดก็ตาม นั่นแสดงว่าบทบาทในอุดมคติ กับ บทบาทที่ปฏิบัติจริง ไม่ลงรอย (Incongruence) หรือไม่ตรงกัน ซึ่งสาเหตุของการไม่ตรงกันนี้ มีสาเหตุมาจากบุคคลขาดความเข้าใจในบทบาทที่ถูกกำหนดนั้นหรือเป็นเพราะบุคคลรู้สึกไม่เห็นด้วยเนื่องจากขัดกันกับค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และความต้องการของตน และสุดท้ายเป็นเพราะบุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹²

2.1.6 ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาท

การแสดงบทบาทของบุคคลที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ตนเองหรือสังคมต้องการจำเป็นจะต้องมีปัจจัยที่จะส่งเสริมเพื่อให้สามารถแสดงบทบาทได้ดีและถูกต้องยิ่งขึ้นซึ่งปัจจัยที่มีสำคัญ ดังนี้

1) ความต้องการ (Need) ของบุคคลซึ่งเป็นแรงจูงใจในการทำงานอันดับแรกเพื่อหาทางสนองความต้องการของตนเอง ให้ตนเป็นที่ปรารถนา เป็นที่ยอมรับ ได้แสดงความสามารถเพื่อประโยชน์ของกลุ่มหรือสังคมของตน

2) การสื่อสาร (Communication) ความคาดหวังของบทบาทให้ได้ทราบกันเพื่อให้ผู้แสดงบทบาทได้เกิดความเข้าใจ ในบทบาทของตัวเอง ในองค์การ และแสดงออกมาอย่างชัดเจน

3) การสร้างกลุ่ม (Group Building) หรือองค์กรขึ้นมา ซึ่งเพื่อรวมพลังการทำงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจเป็นกลุ่มที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

¹¹ สุภาพร อิมสำราญรัตน์, “บทบาทของครอบครัว ชุมชน พระ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดูแลผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ในจังหวัดร้อยเอ็ด”, ร้อยเอ็ด : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด, 2540, (อัดสำเนา).

¹² เรื่องเดียวกัน.

4) การคล้อยตาม (Conformity) ของบุคคล เช่น การรับคำแนะนำ การยินยอมการชักชวน การทำตาม การเลียนแบบ การเชื่อฟัง เป็นต้น ลักษณะพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการแสดงออกของการคล้อยตามเพื่อให้กลุ่มคงสภาพอยู่นาน มีการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มหรือสังคม

5) ความสามารถ (Ability) แสดงบทบาทได้มากกว่าบทบาทของกลุ่มที่เรียกว่าหลายบทบาท (Multiple Role) ซึ่งเป็นที่ชัดเจนและบทบาทแฝง (Latent Role)¹³

จากแนวคิดทฤษฎีบทบาทที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า บทบาทเป็นแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ตามสถานภาพหรือตำแหน่งที่ถูกกำหนดโดยสังคมหรือความคาดหวังของสังคมนั้น ๆ สมาชิกของสังคมจำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยบทบาทของบุคคลตามสถานภาพสังคมนั้นจะมีลักษณะเช่นไรจึงขึ้นอยู่กับบทบาทที่แต่ละคนปฏิบัติ ถ้าสมาชิกของสังคมเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทของตนอย่างถูกต้องและเคร่งครัด สังคมก็จะเป็นระเบียบมีการพัฒนาไปสู่ความเจริญมั่นคง ในทางตรงกันข้ามถ้าสมาชิกของสังคมไม่สนใจปฏิบัติบทบาทของตนให้ถูกต้อง หรือละเลยการปฏิบัติก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมหรือเกิดปัญหาต่าง ๆ จนเป็นเหตุให้สังคมไม่สามารถพัฒนาก้าวหน้าต่อไปได้

2.2 มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาประเทศ ประการหนึ่งคือ การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิต บนฐานศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์ คุณค่าสินค้า บริการ และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน ในการลงทุนสร้างอาชีพและรายได้ที่มีการจัดสรรประโยชน์ที่เป็นธรรมแก่ชุมชน รวมทั้งสร้างระบบบำเพ็จวิสาหกิจชุมชน ควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนส่วนใหญ่ ของประเทศซึ่งมีฐานะยากจน และรับทราบถึงปัญหาความต้องการต่างๆ ของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี จึงมีบทบาทสำคัญ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของ

¹³ ตติยาวัฒน์ สุวรรณศรี, “บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์รัฐ-ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2547, หน้า 8.

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการส่งเสริมอาชีพ ไว้ดังนี้คือ

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

(3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

มาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่นๆ ตามมาตรา 54 ได้

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(16) การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ

มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเอง หรือร่วมกับบุคคลอื่น หรือจากสหการ

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนด ให้กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ถ่ายโอนภารกิจด้านการพัฒนาอาชีพ ให้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น งานส่งเสริมการพัฒนาอาชีพแก่กลุ่มอาชีพ การสนับสนุนทุนดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร งานฝึกอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย เป็นต้น โดยกำหนดประเภทของกลุ่มงานภารกิจถ่ายโอนดังกล่าว เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกทำโดยอิสระ¹⁴

ภารกิจส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน มีเป้าหมายสำคัญเพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นโดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและเพิ่มศักยภาพของชุมชนให้มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาตรฐานฉบับ

¹⁴ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ, (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2550), หน้า 1.

นี้จึงจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่มอาชีพ ให้มีความสามารถในการผลิต การตลาดและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งต่อไป

2.2.1 หลักการของการส่งเสริมอาชีพ

ตามหลักการแนวคิดและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง ความไม่ประมาท คำนึงถึงหลักความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล โดยมีความรู้ มีข้อมูล มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทุนของท้องถิ่นสร้างความมั่นคงเข้มแข็งให้กับประชาชน รู้เท่าทัน เข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ มีความรอบคอบทั้งการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ วิธีการดำเนินชีวิตที่มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริตความขยัน ความอดทน มุ่งมั่นเพื่อให้ประสบความสำเร็จ มีรายได้ อาชีพ พึ่งตนเองได้และมีกำลังที่สนับสนุนแบ่งปัน ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของประชาชน ทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัวและชุมชน สังคม อย่างมีความสุข

2.2.2 แนวทางการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1) การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและส่งเสริมอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น จัดทำทะเบียนอาชีพ ทะเบียนวัตถุดิบ ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน การสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) การฝึกอาชีพ ฝึกอบรมตามความต้องการของประชาชน กลุ่มอาชีพ ในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการผลิต การปลูก การสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพและสร้างโอกาสให้เกิดการทำงาน สร้างรายได้ แก่ประชาชนอยู่ในวัยทำงาน สตรีและผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่น
- 3) ส่งเสริม สนับสนุน การรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดี
- 4) การส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพของประชาชน
- 5) การส่งเสริม สนับสนุน การวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพในท้องถิ่น เพื่อสร้างองค์ความรู้ ทักษะ การบริหารจัดการ การปรับปรุง และสร้างโอกาส การแข่งขันทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ และต่างประเทศ

6) การส่งเสริม สนับสนุน ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ในการจัดทำแผนการส่งเสริม อาชีพ ที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ประชาชน องค์กรประชาชน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

7) มีการติดตามประเมินผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม การส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่น และปรับปรุงแก้ไขพัฒนาไปสู่ความต้องการของประชาชนในทุกระดับ¹⁵

2.2.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่รัฐบาลได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องการรวมพลังทุก ภาคส่วนในสังคมทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชนมารวมบูรณาการแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่จะขจัด ความยากจนให้หมดสิ้นไปภายในปี พ.ศ. 2551 โดยนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็น แนวทางหลักในการดำเนินงานภายใต้หลักการ การลดรายจ่าย สร้างรายได้ขยายโอกาส ให้แก่ประชาชน บนพื้นฐานความสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม¹⁶

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะ ทำให้การแก้ปัญหาความยากจนประสบความสำเร็จโดยเร็ว จึงขอให้จังหวัดแจ้งแนวทางให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1) หลักการดำเนินงาน

การแก้ปัญหาความยากจนเป็นภารกิจสำคัญของชาติ โดยมีศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ความยากจนแห่งชาติ (ศตจ.) ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนจังหวัด (ศตจ. จ.) และ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากอำเภอกิ่งอำเภอ (ศตจ. อ. / กิ่ง อ.) เป็นองค์กรรับผิดชอบ การปฏิบัติงานในแต่ละระดับโดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่ง อำเภอบริหารรับผิดชอบการดำเนินงานในระดับจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอตามลำดับ ในการดำเนินงานแก้ไข ปัญหาความยากจนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงขอให้พิจารณาให้ความร่วมมือกับจังหวัด อำเภอ/ กิ่งอำเภอ ดังนี้

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9-10.

¹⁶ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, “หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0891.4/ว 658 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 เรื่อง แจ้งแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนโดยองค์กรปกครอง-ส่วน ท้องถิ่น”, กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม, 2549, (อัด สำเนา).

1.1 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง มีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

(1) นำข้อมูลการจดทะเบียนปัญหาความยากจนของศูนย์อำนาจการหรือศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนจังหวัด อำเภอ / กิ่งอำเภอ มาจัดทำเป็นฐานข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดบุคคล/ครัวเรือนเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา โดยประสานกับจังหวัดและอำเภอ เพื่อให้การแก้ไขปัญหา มีความสอดคล้องกัน

(2) นำปัญหา ความต้องการจากแผนชุมชน แผนเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการได้เองมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น

(3) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนดำเนินการแล้วให้รวบรวมข้อมูลส่งให้จังหวัด อำเภอ / กิ่งอำเภอ เพื่อเป็นการประสานงานและแจ้งผลความก้าวหน้าและความสำเร็จให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

1.2 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสนับสนุน มีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

(1) ให้การสนับสนุนหรือร่วมดำเนินการกับศูนย์อำนาจการหรือศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนจังหวัด อำเภอ / กิ่งอำเภอ ในเรื่องที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศูนย์อำนาจการ หรือศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนจังหวัด อำเภอ/กิ่งอำเภอ เช่น การจัดชุดปฏิบัติการคาราวานแก็งัน เป็นต้น

(2) สนับสนุนหรือร่วมมือกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่ดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหาความยากจนในพื้นที่ เช่น การจัดระบบสาธารณสุขปโคค สาธารณูปการเพื่อสนับสนุนโครงการจัดที่ดินทำกินให้ประชาชนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือจัดการให้มีแสงสว่าง การจัดเก็บขยะสำหรับโครงการบ้านเอื้ออาทรของการเคหะแห่งชาติ เป็นต้น

(3) สนับสนุนหรือร่วมดำเนินการกับศูนย์อำนาจการหรือศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนภาคประชาชน (ศตจ.ปชช.) องค์กรประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชนและภาคเอกชน เช่น การจัดทำแผนชุมชน โครงการพัฒนาสวัสดิการชุมชน หรือโครงการบ้านมั่นคง เป็นต้น

2) แนวทางและวิธีการดำเนินงาน

2.1 ด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ

(1) การลดรายจ่าย ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนลดรายจ่ายในการดำรงชีวิต โดย

(1.1) ระดับบุคคลและครัวเรือน

- ส่งเสริมให้ประชาชนมีการดำรงชีวิตแบบพอเพียง เช่น การให้ประชาชนจัดทำสมุดบันทึกรายรับ - รายจ่าย ครัวเรือน เพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในครัวเรือน

- ส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 โดยแบ่งที่ดินทำไร่สวนผสม เลี้ยงเป็ด ไก่ ปลา เพื่อให้มีผลผลิตในการเลี้ยงครว้เวียนก่อนและนำส่วนที่เหลือส่งขายในชุมชนและนอกชุมชน หรือการส่งเสริมการปลูกพืชผัก สวนครัว บริเวณบ้านเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน
- ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมีในภาคการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้กับประชาชน
- ส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก (3 -5 ปี) เข้ารับการดูแลและได้รับการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างทั่วถึงเพื่อแบ่งเบาภาระและลดค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็กให้กับประชาชน

(1.2) ระดับชุมชน

- ส่งเสริมการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนเครื่องจักร เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ คนและงบประมาณ ก่อสร้างปรับปรุงแหล่งน้ำให้แก่เกษตรกร เช่น ขุดบ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล การขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะ สระน้ำ การจัดทำฝายต้นน้ำ หรือการจัดทำฝายกั้นน้ำตามแหล่งน้ำต่างๆ
- ส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรดำเนินกิจกรรมเพื่อลดต้นทุนการทำ การเกษตร เช่น จัดตั้งโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์การสร้างลานตากข้าวชุมชน
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ประจำวันเพื่อใช้ในชุมชน เช่น กลุ่มผลิตน้ำยาล้างจาน สบู่ ยาสระผม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รมรงค์สร้างจิตสำนึก และค่านิยมให้ประชาชนใช้สินค้าที่ผลิตในชุมชนเพื่อให้ธุรกิจหมุนเวียนอยู่ใน ชุมชนอย่างสมดุลทั้งในด้านปริมาณสินค้าและความต้องการของผู้บริโภคและหากมีความต้องการจาก ตลาดภายนอกก็จะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

(2) การเพิ่มรายได้ ด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการ ประกอบอาชีพ

(2.1) ระดับบุคคลและครัวเรือน

- สำรวจความต้องการในการประกอบอาชีพของประชาชนและ ความต้องการสินค้าทั้งในชุมชนและนอกชุมชน เพื่อจัดการฝึกอบรมความรู้วิชาชีพในแต่ละด้านให้ สอดคล้องกับปริมาณความต้องการสินค้าในชุมชน
- การจัดหาเครื่องมือในการประกอบอาชีพ สำหรับผู้มีฝีมือในแต่ละ ด้านที่มีฐานะยากจน ให้สามารถประกอบอาชีพที่ช่วยเหลือตนเองได้
- การให้ประชาชนรับงานจากสถานประกอบการในพื้นที่ซึ่งต้องใช้ แรงงานประชาชนและเครือข่ายการผลิต โดยประชาชนสามารถนำวัตถุดิบหรือวัสดุไปประกอบการ

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

เลขทะเบียน 5848734
เลขเรียกหนังสือ 01.355.5
วันที่ 1 ก.พ. ๖๕

19

ผลิตนอกโรงงานหรือบ้านพักอาศัยของตนเอง และให้โรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการจ้างหรือรับซื้อผลิตภัณฑ์จากประชาชน

(2.2) ระดับชุมชน

- ส่งเสริมกลุ่มอาชีพที่มีการผลิตที่เกี่ยวเนื่องกัน เช่น กลุ่มเลี้ยงไหม และกลุ่มทอผ้าไหม

- การส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มอาชีพที่ตอบสนองต่อตลาดในท้องถิ่น เช่น การตัดเย็บชุดนักเรียนให้กับโรงเรียนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดหาสถานที่ประกอบการและสนับสนุนเครื่องมือการตัดเย็บ

- การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยให้ประชาชนรวมตัวกันในการประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ เช่น การจัดตั้งโรงสีชุมชนในพื้นที่ที่ประชาชนทำนา เพื่อนำข้าวเปลือกมาสีเป็นข้าวสารขายในชุมชนและตลาดนอกชุมชน การจัดตั้งโรงงานผลิตน้ำดื่มชุมชนเพื่อขายให้กับคนในชุมชนและนอกชุมชน การส่งเสริมให้ชุมชนนำขยะอินทรีย์มาจัดทำเป็นปุ๋ยหมักปุ๋ยชีวภาพ เพื่อขายในชุมชนและนอกชุมชน

- การส่งเสริมการตลาดและการแลกเปลี่ยนสินค้า โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้ากับท้องถิ่นอื่น เช่น การนำสินค้าไปวางจำหน่ายในร้านจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ร้านจำหน่ายสินค้าของหน่วยงานอื่นหรือเอกชน โดยให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดทุกจังหวัดเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งในด้านข้อมูลสินค้าและความต้องการสินค้าเพื่อให้สินค้าของชุมชนสามารถผลิตและจำหน่ายได้ตรงตามความต้องการ การติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าในลักษณะของการแลกเปลี่ยน เช่น ส่งข้าวสารของโรงสีชุมชนไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่นๆ

- การส่งเสริมการตลาดสินค้าด้วยอินเทอร์เน็ตตำบล โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำรายการสินค้าของชุมชน และสถานที่ติดต่อกับผู้ประกอบการในเว็บไซต์ของท้องถิ่น

(3) การขยายโอกาส ด้วยการดำเนินการหรือสนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงปัจจัยในการประกอบอาชีพ

(3.1) ระดับบุคคลและครัวเรือน

- การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมการขยายผลโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนโดยกำหนดพื้นที่ผ่อนผันเพิ่มเติม เช่น ตลาดสาธารณะ ทางสาธารณะ หรือสถานที่สาธารณะของส่วนราชการต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ยินยอมให้เข้าไปจัดระเบียบและดำเนินการให้การรับรองแผงค้าเพื่อให้ผู้ค้าสามารถนำไปกู้เงินจากสถาบันการเงินและ

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ

ดำเนินการจัดการประชุมหรืออบรมผู้จำหน่ายสินค้าในพื้นที่ผ่อนผันเพื่อให้มีความรู้ในการประกอบอาชีพและการเพื่อคุณภาพสินค้าซึ่งจะสร้างให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

(3.2) ระดับชุมชน

- การจัดการที่ดินทำกิน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามขั้นตอนของการใช้ประโยชน์ที่ดินในที่สาธารณะ ที่ดินจากผู้บริจาค ที่ดินจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ที่ราชพัสดุ การรถไฟ หรือที่เอกชนเพื่อให้ประชาชนเข้าทำกินร่วมกัน

- การส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตหรือการจ้างงาน เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง

2.2 ด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านสังคมเป็นการดำเนินการเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ รวมทั้งการสร้างความมั่นคงในการดำเนินชีวิตโดยดำเนินการ ดังนี้

(1) การรณรงค์ให้ประชาชน ลด ละเลิก อบายมุข และค่านิยมที่ไม่จำเป็นทางสังคมเช่น การพนัน หรือ การเสพของมีเงินเมาและค่านิยมในการจัดงานที่แข่งขันกัน เช่น งานฉลอง ตำแหน่ง งานวันเกิด งานบวช งานแต่งงาน งานศพ

(2) การแก้ปัญหายาเสพติด ดำเนินการตามแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยการนำผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา การแก้ไขปัญหามั่วบ้าน/ ชุมชน ที่ยังมีปัญหา ยาเสพติดตามกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง การพัฒนาหมู่บ้าน/ ชุมชน ที่มีความเข้มแข็งให้สามารถเป็นแบบหมู่บ้านชุมชนอื่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการหรือจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัด (ศตส.จ) อำเภอ/กิ่งอำเภอ (ศตส.อ./กิ่ง อ.)

(3) จัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ประชาชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือสนับสนุนให้มีการดำเนินการก่อสร้าง จัดหาซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ในลักษณะให้เปล่าสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือดำเนินการก่อสร้างที่อยู่อาศัยแล้ว ให้ผู้มีรายได้น้อยเช่าอยู่อาศัยระยะยาวราคาถูก หรือก่อสร้างบ้านราคาถูกให้เช่าซื้อและผ่อนชำระระยะยาว หรือก่อสร้างบ้านราคาถูกให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยการผ่อนชำระระยะยาว 10-15 ปี กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถาบันการเงิน

(4) จัดหาอุปกรณ์ดำรงชีพสำหรับผู้พิการ เช่น รถเข็น ไม้เท้า หรือเครื่องมือในการประกอบอาชีพให้พิจารณาจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตอยู่และประกอบอาชีพได้

(5) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ป่วย โรคเอดส์ ที่มีรายได้น้อยเพียงพอดำเนินชีวิตหรือถูกทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถ

ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ให้พิจารณาดำเนินการเพื่อให้ได้รับเบี้ยยังชีพจากเงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรรหรืองบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

(6) กรณีที่ครัวเรือนที่ยากจนและยังต้องมีภาระดูแลคนพิการหรือผู้สูงอายุ ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่าย โดยพิจารณาให้ทุนการศึกษาหรือประสานหน่วยงานเพื่อให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนในครอบครัวดังกล่าวและจัดหาอาชีพหรือดำเนินกิจการที่เพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนนั้น

(7) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการเพื่อให้มีการจัดตั้งกองทุนหรืองบประมาณตั้งกองทุนเพื่อการจัดสวัสดิการให้แก่เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ป่วยโรคเอดส์

3) ระยะเวลาดำเนินการ

ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่า ปัญหาความยากจนสามารถแก้ไขได้จึงกำหนดระยะเวลา ดังนี้

3.1 ปี 2549 เป็นระยะเร่งด่วนและเป็นช่วงมหามงคลเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมใจกันแก้ไขปัญหาที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วนให้กับประชาชนในระดับบุคคลและครัวเรือน เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย ดูแลเด็ก คนชรา คนพิการและผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ การสร้างรายได้ให้กับคนยากจนให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ การปลูกฝังความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและครัวเรือน

3.2 ปี 2550 - 2551 เป็นระยะสร้างความมั่นคงยั่งยืน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมรักษาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน ให้ชุมชนมีแผนชุมชน แผนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง มีแผนพัฒนาและเพิ่มรายได้และนำแผนไปสู่การปฏิบัติโดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) การนำแผนสู่การปฏิบัติ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณ โดยประสานงานกับจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ เพื่อกำหนดกิจกรรมเพื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการสนับสนุนในระยะยาวต่อไป

5) งบประมาณในการดำเนินการ

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการแก้ไขปัญหาความยากจน ทั้งในเรื่องการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมโดยมีแนวทาง ดังนี้

5.1 ให้พิจารณาทั้งงบประมาณในรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปี 2549 โดยกำหนดงบประมาณแก้ไขปัญหาความยากจน แยกตามหมวดรายจ่ายต่างๆ โดยคำนวณถึงสัดส่วนงบประมาณการแก้ไขปัญหาความยากจนให้มากกว่ารายจ่ายประเภทอื่นที่สามารถ รอการดำเนินการไว้ก่อนได้

5.2 ให้พิจารณาโดย แก้วไข เปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549 รายการที่ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายให้เพิ่มจำนวนรายการที่ต้องสนับสนุน โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541

5.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจใช้จ่ายจากเงินสะสม เพื่อสนับสนุนการบริการชุมชนและสังคม หรือกิจกรรมที่จัดทำเพื่อบำบัดความเดือดร้อนของประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่าย การฝากเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 31) พ.ศ. 2548

6) การติดตามและรายงานผล

ให้จังหวัดติดตามให้คำแนะนำการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานให้กระทรวงมหาดไทยเป็นประจำภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน ตามแบบรายงานที่ส่งมาพร้อมนี้ หากมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้แจ้งกระทรวงมหาดไทยทราบด้วย¹⁷

นอกจากแนวทางการส่งเสริมอาชีพดังกล่าวข้างต้นแล้ว ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0891.4/ว 658 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2549 ยังได้กำหนดแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทด้านการพัฒนาและแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับบุคคลและครัวเรือนระดับชุมชน โดยนำปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงานภายใต้หลักการ การลดรายจ่าย สร้างรายได้ ขยายโอกาสให้แก่ประชาชนบนพื้นฐานความสมดุล ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

2.2.4 ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและตัวชี้วัดขั้นพัฒนาของมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวชี้วัดการส่งเสริมอาชีพ อาจแบ่งตามกรอบมาตรฐานของการส่งเสริมอาชีพได้เป็น 2 ระดับ คือ

1) ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน เป็นเกณฑ์การพิจารณาการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการส่งเสริมอาชีพโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความสอดคล้อง ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน เป้าหมายของการพัฒนาและส่งเสริม คือ ประชาชนในระดับรากหญ้า มีอาชีพ มีรายได้ สามารถดำรงชีวิตแบบพอเพียงและเหมาะสมกับศักยภาพ และ การส่งเสริม พัฒนาประชาชนที่มีอาชีพหลักให้มีคุณภาพและมั่นคงยิ่งขึ้นและให้มีมาตรฐานการบริหารจัดการที่เหมาะสม และมีหลักการบริหารจัดการบนพื้นฐานของข้อมูล และการวิเคราะห์เชิงพหุ โดยการมองในหลายมิติ และความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องด้านอาชีพของท้องถิ่น ตามกระบวนการขั้นตอนของเส้นทาง การประกอบอาชีพ

¹⁷ เรืองเดียวกัน.

องค์ประกอบและตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด คือ

(ก) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ

- (1) มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ
- (2) มีการดำเนินการตามแผน ที่กำหนด
- (3) มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนอาชีพของท้องถิ่น
- (4) มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนวัตถุดิบ หรือปัจจัยการผลิตของท้องถิ่น
- (5) มีการจัดทำข้อมูล ด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง
- (6) มีการวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสของท้องถิ่น
- (7) มีหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ
- (8) มีการจัดลำดับ ความจำเป็นเร่งด่วน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ
- (9) มีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีเหตุ มีผลและ

เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

(ข) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน

- (1) มีการส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้
- (2) มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ ต่างๆ ที่มีในพื้นที่ อย่างเป็นระบบ
- (3) มีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของชุมชน
- (4) มีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดี ในท้องถิ่น

(ค) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ

- (1) มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น
- (2) มีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น
- (3) มีการสำรวจและ/หรือรวบรวมข้อมูลความต้องการการพัฒนาความรู้ของประชาชน
- (4) มีการสำรวจจัดทำทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน และพัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
- (5) มีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน
- (6) ให้ความรู้ทักษะการพัฒนาอาชีพอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้
- (7) ให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพอย่างมีแบบแผน

ซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการองค์ประกอบและตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยเป็นสามด้านคือ ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน และด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ

2) ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง การส่งเสริมอาชีพบนพื้นฐานข้อมูลของท้องถิ่น และความต้องการของประชาชนอย่างเป็นระบบ โดยองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำตลอดจนสร้างและดำเนินการให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 25 ตัวชี้วัด คือ

(ก) ด้านระบบฐานข้อมูล

- (1) การจัดทำทะเบียนข้อมูลด้านอาชีพของประชาชน ในระดับครัวเรือน
- (2) การจัดทำทะเบียนข้อมูล แยกประเภทตามกลุ่มอาชีพ
- (3) การจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ แยกตามประเภทของการให้การสนับสนุนส่งเสริมตามความต้องการของประชาชน
- (4) การจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ แยกตามประเภทของการให้การสนับสนุนส่งเสริมแยกตามพื้นที่
- (5) มีการจัดทำแผนการส่งเสริมอาชีพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน
- (6) มีแผนการส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่น สอดคล้องกับสภาพปัญหาของประชาชนในกลุ่มอาชีพฐานราก
- (7) มีการวิเคราะห์ ข้อมูล ภาพรวมทั้งระบบของอาชีพในท้องถิ่นเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการส่งเสริม สนับสนุนอาชีพ
- (8) ในการวิเคราะห์ปัญหา ข้อจำกัดของการส่งเสริมอาชีพ ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูลและร่วมจัดทำแผนเบื้องต้น
- (9) มีการจัดทำระบบฐานข้อมูล เศรษฐกิจชุมชน
- (10) มีการจัดทำระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน
- (11) มีการเชื่อมโยงข้อมูล แลกเปลี่ยน ความรู้ เพื่อการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
- (12) มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ
- (13) มีบุคลากรดูแลระบบฐานข้อมูลและให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงในงานด้านส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่น

(ข) ด้านระบบขนส่ง

- (1) มีการส่งเสริม สนับสนุน ระบบขนส่งสินค้าได้มาตรฐานและประหยัด

(2) มีการส่งเสริมและให้ความรู้ด้านการขนส่งสินค้า ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของ
ต้นทุนการผลิต

(3) มีการส่งเสริม และสนับสนุน แผนงาน โครงการบริหารจัดการ อำนวย
ความสะดวกด้านการขนส่ง

(ค) ด้านการส่งเสริมด้านเครือข่าย

(1) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพ ในระดับประชาชน

(2) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพ ในระดับหน่วยงานรัฐ

(3) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพ ในระดับหน่วยงานรัฐ และภาคเอกชนใน

พื้นที่

(4) สร้างเครือข่ายของการส่งเสริมอาชีพ ในระดับหน่วยงานรัฐ และภาคเอกชนใน

พื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง

(ง) ด้านการบริหารจัดการ

(1) ผู้บริหารมีการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วนที่ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพใน

พื้นที่

(2) การสร้างค่านิยม วัฒนธรรมการพัฒนาอาชีพที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

(3) จัดลำดับความสำคัญแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมอาชีพที่สอดคล้องกับ

กลุ่มเป้าหมาย พื้นที่ ระยะเวลา และงบประมาณ

(4) แผนงาน/โครงการมีผลต่อการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาอาชีพของประชาชน

(5) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แผนปฏิบัติการและแนวทางการดำเนินงาน

ด้านการส่งเสริมอาชีพให้เจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนเป้าหมายทราบ¹⁸

2.2.5 ปัจจัยเกื้อหนุนการส่งเสริมอาชีพ

ปัจจัยเกื้อหนุนในการส่งเสริมการทำงานด้านการส่งเสริมอาชีพขององค์กรส่วนท้องถิ่น คือ

ก. ภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น

มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของการส่งเสริมอาชีพ โดย
ยึดหลักบนพื้นฐานข้อมูลความต้องการและความคาดหวังของประชาชน และสภาพที่เป็นจริงในแต่ละ
พื้นที่เป็นองค์ประกอบของการตัดสินใจในการวางแผนและการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่
ประชาชนสูงสุด ลักษณะของผู้นำท้องถิ่นที่ส่งเสริมการทำงาน ที่สำคัญ คือ

1) มีความรู้ความเข้าใจและวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่มีความเกี่ยวเนื่อง และเชื่อมโยงต่อ
การประกอบอาชีพของท้องถิ่น

¹⁸ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ, อ่างแล้ว, หน้า 79-83.

2) สามารถสื่อสาร สร้างความเข้าใจและความร่วมมือของท้องถิ่นในระดับต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

3) มีการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมอาชีพ บนฐานข้อมูลของท้องถิ่น ทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณในด้านอาชีพ สภาพปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดต่างๆ ในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และในระดับพื้นที่

4) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดเครือข่ายการทำงานและเครือข่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน ภาคประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ

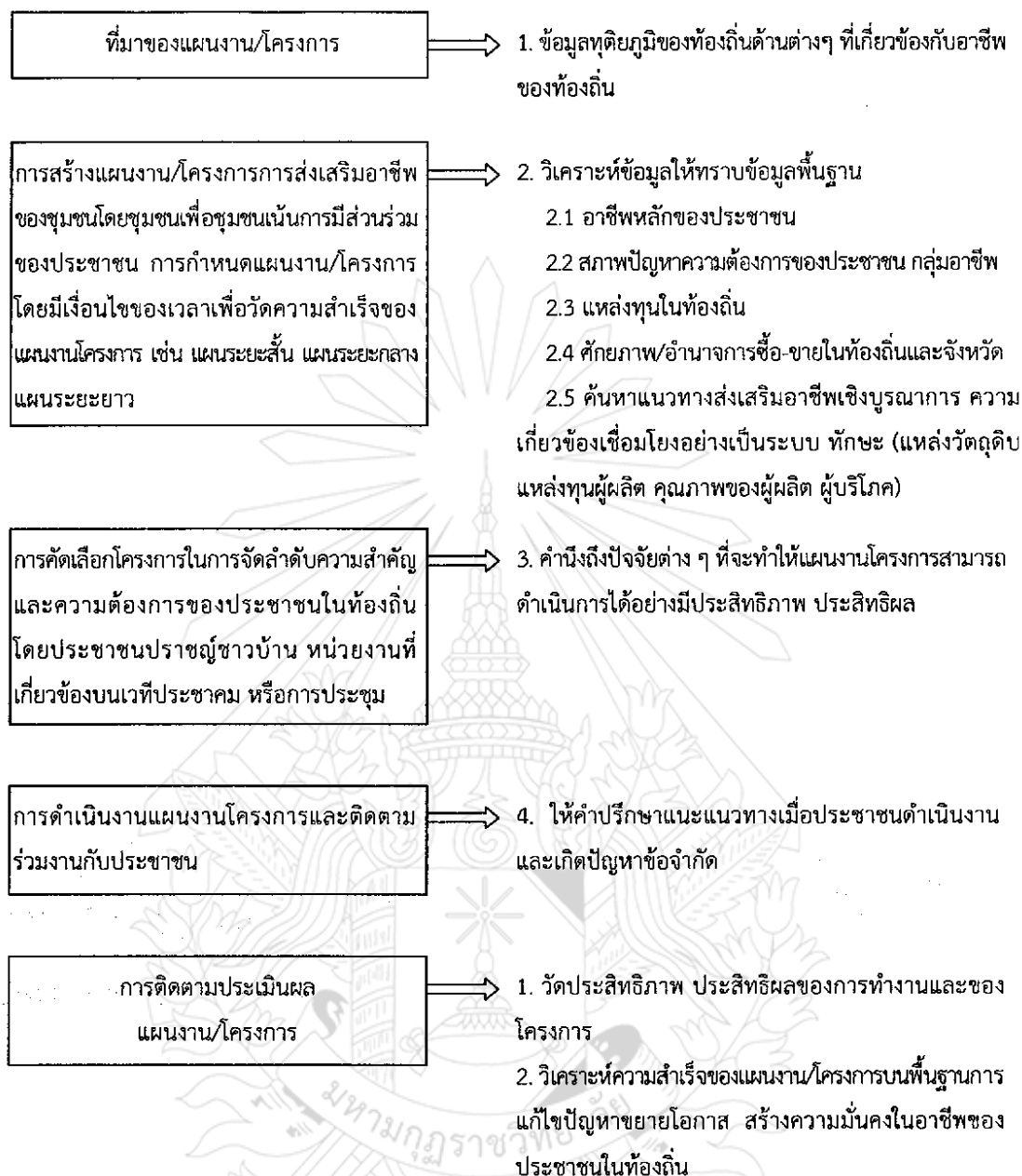
5) มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล วัดผล ประเมินผลโครงการ เพื่อวัดความสำเร็จของการส่งเสริมอาชีพ และการวางแผนส่งเสริมพัฒนางานส่งเสริมอาชีพอย่างยั่งยืน

6) มีทักษะความรู้ความเข้าใจกลไกการตลาด เศรษฐกิจชุมชน เศรษฐกิจมหภาค และความเชื่อมโยงสภาพการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลต่ออาชีพในท้องถิ่น

7) มีความตั้งใจและมีความมุ่งมั่นที่จะให้ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ มีอาชีพ มีรายได้ และมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน การบริหารจัดการอาชีพอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง

ข. การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ การส่งเสริมอาชีพ บนฐานข้อมูลความต้องการและความคาดหวังของประชาชน ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับชุมชน มีการกำหนดมาตรฐานความสำเร็จของงานส่งเสริมอาชีพในพื้นที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน สื่อสาร และถ่ายทอดยุทธศาสตร์ให้บุคลากร ประชาชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดแนวทางการปฏิบัติร่วม

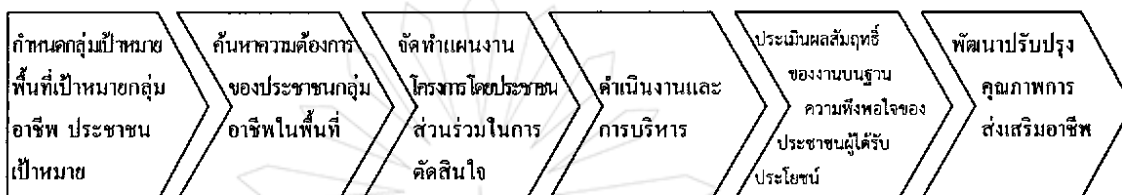
ภาพประกอบที่ 2.1 การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติพื้นที่

ค. การมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางของการส่งเสริมอาชีพ

การส่งเสริมอาชีพโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-centered) หมายถึง การส่งเสริมอาชีพเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของประชาชน โดยมุ่งให้ความผาสุก และประชาชนมีรายได้ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีอาชีพ ที่มั่นคงและแน่นอน สามารถดำรงชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างพอเพียง โดยมีหลักการบริหารที่ชัดเจน คือ 1) มีการกำหนดเป้าหมายของการส่งเสริมอาชีพบนฐาน

ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น 2) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน 3) มีการประเมินความพึงพอใจของการได้รับการส่งเสริมอาชีพโดยประชาชน กลุ่มอาชีพในท้องถิ่น 4) มีการปรับปรุง ดัชนีภาพ

ภาพประกอบที่ 2.2 แนวทางการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง

2.2.6 แนวคิดของการพัฒนามาตรฐานการส่งเสริมอาชีพในอนาคต

การพัฒนากระบวนการข้อมูล เพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผ่านระบบ e-Government ซึ่งศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้ประยุกต์มาจากเกณฑ์การประเมินของรางวัลคุณภาพ Malcolm Baldrige National Quality Award ปี 2003 (MBNQA 2003 Criteria for Performance Excellence) และตัวชี้วัดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน กพร.) ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภาครัฐ มากำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานในการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านระบบ e-Government รวม 7 ด้าน¹⁹ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำขององค์กร ด้านการแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ด้านการมุ่งเน้นประชาชนผู้รับบริการ ด้านการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ของการให้บริการการส่งเสริมอาชีพ

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นของไทย เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) โดยจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ซึ่งตราเป็นพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ. 116 (พ.ศ. 2440) เพื่อวัตถุประสงค์การป้องกันโรคภัย บำรุงรักษาความสะอาดบ้านเมือง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในพระนคร ต่อมาจัดตั้งสุขาภิบาลท่าฉลอมตามประกาศพระบรมราชโองการลงวันที่ 18 มีนาคม ร.ศ.124 (พ.ศ. 2448) โดยที่ให้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ร.ศ. 125 (พ.ศ.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 83-86.

2449) จากนั้นได้มีการร่างกฎหมายสุขาภิบาลขึ้น เรียกว่าพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) เพื่อขยายการปกครองท้องถิ่นให้แพร่หลายต่อไป โดยแบ่งสุขาภิบาลเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สุขาภิบาลเมืองซึ่งจัดขึ้นในเขตเมือง อันเป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด ปัจจุบันคือเทศบาล สำหรับสุขาภิบาลตำบลปัจจุบันยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล ปกครองท้องถิ่นจึงเป็นรูปแบบการกระจายอำนาจที่มอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง โดยประชาชนในชุมชนนั้นมีโอกาสได้เรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง หน่วยงานปกครองที่จัดตั้งขึ้นอาจเรียกเป็นรัฐบาลท้องถิ่นโดยมีพื้นที่ที่แน่นอนมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่สมควร โดยขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีการบริหารงาน งานคลังของตนเอง มีสภาท้องถิ่นที่มีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

จากแนวคิดดังกล่าวอาจอธิบายความหมายของหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- 1) การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่
- 2) องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
- 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย (Legal Rights) หรือจะต้องตรากฎหมายหรือข้อระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้และจะต้องมีสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการได้
- 4) มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) คือ องค์กรฝ่ายบริหารฝ่ายนิติบัญญัติ
- 5) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นอย่างกว้างขวางการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชน เป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป โดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 มาตรา 216 และการปกครองท้องถิ่นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 285 ได้กำหนดให้คณะผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

สำหรับปรัชญาแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยจะเน้นการจัดโครงสร้างและรูปแบบของหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองให้มากที่สุด มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจตามกฎหมาย เช่น อำนาจในการตรากฎหมายและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดงบประมาณและที่สำคัญ คือให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งโดยการเลือกตั้ง (Election) การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง (Party Activity) การจัดตั้งและรวมกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) การแสดงออกของประชาชน (Direct Action) นอกจากนั้นประชาชนอาจมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเข้าฟังการประชุมสภา การติดตามดูแลการปฏิบัติงาน

ของเทศบาล การลงสมัครรับเลือกตั้งและการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นต้น โดยมีนักปรัชญาและนักปกครองหลายท่านได้กล่าวถึง หลักการของการปกครองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้²⁰

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 กำหนดไว้แจ้งชัด ซึ่งอาจจำแนกที่มาของอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้คือ

1) อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนด

สามารถแบ่งแยกประเภทอำนาจหน้าที่ของเทศบาลไว้เป็น 2 ส่วน คือ หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ และอำนาจหน้าที่ ที่เลือกปฏิบัติ ทั้งยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในฐานต่างๆ ดังนี้

1.1 หน้าที่บังคับหรือหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ มาตรา 50, 53 และ 56

มาตรา 49* (ยกเลิกทั้งมาตรา)

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำให้เขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) *ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (8) **บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) **หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

²⁰ ประหยัด หงษ์ทองคำ, การปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2537), หน้า 127.

มาตรา 51*** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจกรรมใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้น้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์²¹

โครงสร้างองค์การและภาระหน้าที่

สาระสำคัญของโครงสร้างองค์การและภาระหน้าที่ ดังนี้

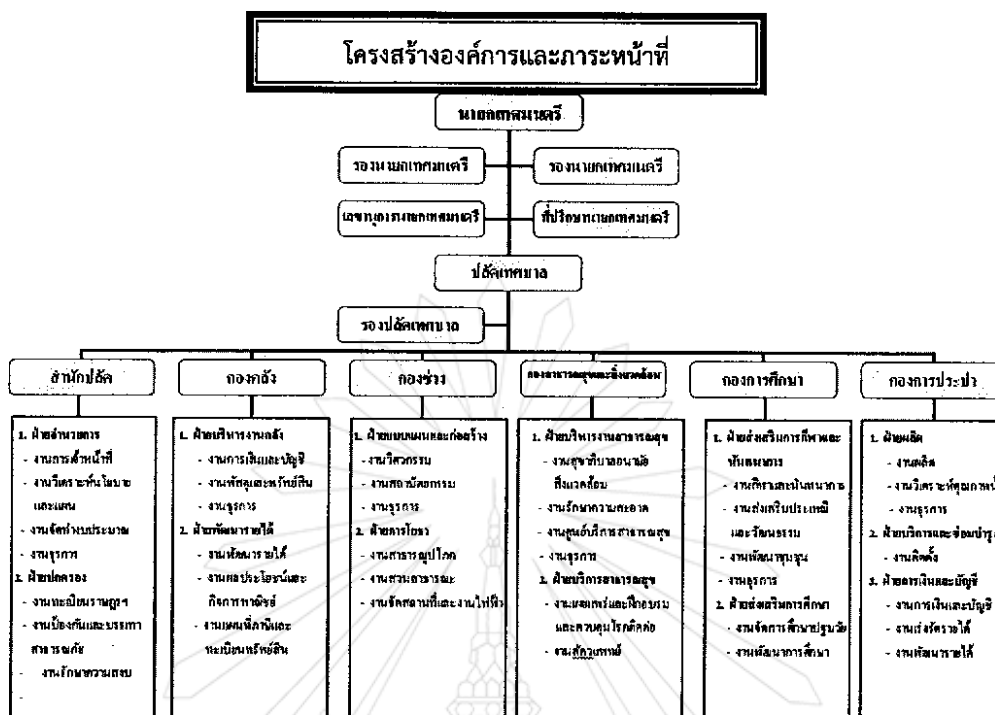
1) การแบ่งส่วนราชการการบริหารงานของเทศบาล

โดยมีการแบ่งส่วนราชการ ดังต่อไปนี้

- 1.1 สำนักปลัดเทศบาล จัดส่วนแบ่งราชการภายในดังนี้
 - 1.1.1 ฝ่ายอำนวยการ
 - 1.1.2 ฝ่ายปกครอง
- 1.2 กองคลัง จัดแบ่งส่วนราชการภายในดังนี้
 - 1.2.1 ฝ่ายบริหารการคลัง
 - 1.2.2 ฝ่ายพัฒนารายได้
 - 1.2.3 ฝ่ายแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน
 - 1.2.4 งานธุรการ

²¹ กรมการปกครอง, “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543”, กรุงเทพมหานคร

- 1.3 กองช่าง จัดแบ่งส่วนราชการภายในดังนี้
 - 1.3.1 ฝ่ายแบบแผนและก่อสร้าง
 - 1.3.2 ฝ่ายการโยธา
 - 1.3.3 งานธุรการ
- 1.4 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จัดแบ่งส่วนราชการภายในดังนี้
 - 1.4.1 ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข
 - 1.4.2 ฝ่ายบริการงานสาธารณสุข
 - 1.4.3 งานธุรการ
- 1.5 กองการศึกษา จัดแบ่งส่วนราชการภายในดังนี้
 - 1.5.1 ฝ่ายแผนงานและโครงการ
 - 1.5.2 ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม
- 1.6 กองวิชาการและแผนงาน จัดแบ่งส่วนราชการภายในดังนี้
 - 1.6.1 ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ
 - 1.6.2 ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ
 - 1.6.3 ฝ่ายนิติการ
 - 1.6.4 งานธุรการ
- 1.7 กองสวัสดิการสังคม จัดแบ่งส่วนราชการภายในดังนี้
 - 1.7.1 ฝ่ายสังคมสงเคราะห์
 - 1.7.2 ฝ่ายพัฒนาชุมชน
 - 1.7.3 งานธุรการ
- 1.8 งานตรวจสอบภายใน
- 1.9 สถานธนานุบาล

ภาพประกอบที่ 2.3 แสดงโครงสร้างองค์การและภาระหน้าที่ของเทศบาลตำบล

2) ภารกิจอำนาจหน้าที่ของเทศบาล

โดยเทศบาลได้กำหนดภารกิจ และอำนาจหน้าที่เพื่อแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชนดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1.1 การจัดทำมีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 2.1.2 การรักษาความสะอาด และการกำจัดขยะมูลฝอย
- 2.1.3 การสาธารณสุขโรค และการก่อสร้างอื่น ๆ
- 2.1.4 การสาธารณสุขการ
- 2.1.5 การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง

2.2 ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.2.1 การจัดการศึกษา
- 2.2.2 การส่งเสริมกีฬา
- 2.2.3 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 2.2.4 การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- 2.2.5 การบำรุงสวนสาธารณะ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- 2.3 ด้านการจัดระเบียบ สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
- 2.3.1 การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
 - 2.3.2 การป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.3.3 การควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ และที่จอดรถ
 - 2.3.4 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน
 - 2.3.5 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.4 ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้
- 2.4.1 การบำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
 - 2.4.2 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - 2.4.3 การส่งเสริมอาชีพและประชาชน
 - 2.4.3 การส่งเสริมการลงทุน
 - 2.4.4 การพัฒนาด้านเทคโนโลยี
- 2.5 ด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ดังนี้
- 2.5.1 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
 - 2.5.2 การป้องกันการบุกรุกที่สาธารณะ
 - 2.5.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
- 2.6 ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้
- 2.6.1 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
 - 2.6.3 การส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2.7 ด้านการบริหารจัดการและการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจที่เกี่ยวข้องดังนี้
- 2.7.1 การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
 - 2.7.2 การดำเนินกิจการสถานธนาถนุบาล
 - 2.7.3 การดำเนินการหรือบริการสาธารณะ

จากภารกิจข้างต้นเทศบาลตำบล ได้จำแนกภารกิจออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกันคือ

1) ภารกิจหลัก ประกอบด้วย

- 1.1 การพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต
- 1.2 การพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.3 การบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และรางระบายน้ำ
- 1.4 การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว

2) ภารกิจรอง ประกอบด้วย

- 2.1 การควบคุมการก่อสร้างอาคาร
- 2.2 การอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 2.3 การส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- 2.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน²²

2.4 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 ลักษณะที่ตั้ง

เทศบาลตำบลเมืองสรวง ตั้งอยู่ในพื้นที่ของสองตำบล คือตำบลหนองผือ และตำบลเมืองสรวง ห่างจากร้อยเอ็ด ประมาณ 25 กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมด 59.69 ตารางกิโลเมตร

2.4.2 อาณาเขต

หลักเขตที่ 1 ตั้งอยู่บนแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอเมืองสรวงกับอำเภอจตุรพักตรพิมาน และอำเภออาจสามารถบริเวณพิกัด 360548 E , 1751271 N.

ด้านทิศเหนือ

จากหลักเขตที่ 1 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวเส้นแบ่งเขตอำเภอเมืองสรวงกับเขตอำเภออาจสามารถ ถึงหลักเขตที่ 2 บริเวณพิกัด 363168 E , 1751036 N. ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 215 ร้อยเอ็ด – สุวรรณภูมิ พากตะวันตก ตรงจุดแนวเขตทางหลวงแผ่นดิน ระยะประมาณ 2,160 เมตร

จากหลักเขตที่ 2 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวเส้นแบ่งเขตอำเภอเมืองสรวงกับเขตอำเภออาจสามารถ ถึงหลักเขตที่ 3 บริเวณพิกัด 363487 E, 1750947 N. ซึ่งตั้งอยู่ริมถนน รพช. รอ 3007 บ้านอ้น – บ้านดอนกลาง (ทางไปอำเภออาจสามารถ) พากตะวันตก ตรงจุดแนวเขตถนน รพช. รอ. 3007 บ้านอ้น – บ้านดอนกลาง ระยะประมาณ 6,300 เมตร

²² เรื่องเดียวกัน.

จากหลักเขตที่ 3 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวเส้นแบ่งเขตอำเภอเมืองสรวงกับเขตอำเภออาจสามารถ ถึงหลักเขตที่ 4 บริเวณพิกัด 366100 E, 1749132 N. ซึ่งตั้งอยู่บนแนวเส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอเมืองสรวงกับอำเภออาจสามารถและเส้นแบ่งเขตตำบลหนองหิน ระยะประมาณ 3,400 เมตร

ทิศตะวันออก

จากหลักเขตที่ 4 ไปทางทิศใต้ ตามแนวเส้นแบ่งเขตตำบลหนองหิน ถึงหลักเขตที่ 5 บริเวณพิกัด 368733 E, 1748275 N. ซึ่งตั้งอยู่ริมถนน รพช. รอ. 3097 บ้านผ่า – บ้านจ้อก้อ ฟากด้านทิศเหนือ ตรงจุดแนวเขตถนน รพช. รอ. 3097 บ้านผ่า – บ้านจ้อก้อ ระยะประมาณ 2,200 เมตร

ด้านทิศใต้

จากหลักเขตที่ 5 ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามแนวเส้นแบ่งเขต ตำบลเมืองสรวงกับเขตตำบลกกกุงถึงหลักเขตที่ 6 บริเวณพิกัด 368463 E, 1747302 N. ซึ่งตั้งอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 215 ร้อยเอ็ด – สุวรรณภูมิ ฟากด้านทิศตะวันออกตรงจุดแนวเขตทางหลวงระยะประมาณ 6,500 เมตร

จากหลักเขตที่ 6 ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามแนวเส้นแบ่งเขต ตำบลหนองผือ กับเขตตำบลกกกุง ถึงหลักเขตที่ 7 บริเวณพิกัด 365711 E, 1748211 N. ซึ่งตั้งอยู่บนจุดตัดแนวเขตตำบลหนองผือกับแนวเขตตำบลกกกุง และแนวเขตตำบลคูเมือง ระยะประมาณ 4,000 เมตร

ด้านทิศตะวันตก

จากหลักเขตที่ 7 ไปทางทิศเหนือตามแนวเส้นแบ่งเขต ตำบลหนองผือกับแนวเขตตำบลคูเมือง ถึงหลักเขตที่ 8 บริเวณพิกัด 362879 E, 1748675 N. ซึ่งตั้งอยู่ริมถนน ไปบ้านร่องคำ – บ้านโนนค้อ ฟากด้านทิศใต้ ตรงจุดแนวเขตทาง ระยะประมาณ 4,100 เมตร

จากหลักเขตที่ 8 ไปทางทิศเหนือตามแนวเส้นแบ่งเขต อำเภอเมืองสรวง กับเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน ถึงหลักเขตที่ 9 บริเวณพิกัด 360261 E, 1750317 N. ซึ่งตั้งอยู่ริมถนน รพช. รอ. 3007 บ้านอัน – บ้านดอนกลาง ฟากด้านทิศใต้ตรงจุดแนวเขตถนน รพช. รอ. 3007 บ้านอัน – บ้านดอนกลางระยะประมาณ 2,760 เมตร

จากหลักเขตที่ 9 ไปทางทิศเหนือตามแนวเส้นแบ่งเขต อำเภอเมืองสรวงกับเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน ถึงหลักเขตที่ 1 ระยะประมาณ 7,200 เมตร

2.4.3 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายและบางส่วนเป็นหินลูกรัง บางส่วนเป็นพื้นที่ป่า

2.4.4 สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะทั่วไปอากาศร้อนและแห้งแล้ง มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

2.4.5 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม

โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรังและรางระบายน้ำ งบประมาณ 2548 ความยาวทั้งหมด 24,462 เมตร

- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ยาว 3,168 เมตร
- ถนนลูกรัง ยาว 14,179 เมตร
- รางระบายน้ำ ยาว 7,115 เมตร
- ถนนในความรับผิดชอบของ ทางหลวงชนบท ความยาวทั้งหมด 12 กิโลเมตร เป็น

ถนนลาดยางทั้งหมด

การประปา

เทศบาลตำบลเมืองสรวง ไม่มีการประปาเป็นของตนเอง น้ำประปาที่ใช้เป็นประปาหมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ จำนวน 2,128 หลังคาเรือน แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาเป็นน้ำใต้ผิวดิน

ไฟฟ้า

จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 2,128 หลังคาเรือน พื้นที่ที่ได้รับบริการไฟฟ้าคิดเป็นร้อยละ 92 ของพื้นที่ทั้งหมด ไฟฟ้าสาธารณะ มีจำนวน 470 จุด

การสื่อสาร

- จำนวนโทรศัพท์ส่วนบุคคลในพื้นที่มี 498 เลขหมาย
- จำนวนโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่มี 9 เลขหมาย
- จำนวนชุมสายโทรศัพท์ 1 แห่ง และจำนวนเลขหมายที่ใช้บริการได้ 498 เลขหมาย
- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข จำนวน 1 แห่ง
- เสียงตามสาย/หอกระจายข่าวในพื้นที่ให้บริการครอบคลุมร้อยละ 95
- หน่วยงานที่มีข่ายวิทยุสื่อสารในพื้นที่มี ดังนี้ สภอ.เมืองสรวงและที่ว่าการอำเภอเมืองสรวง

ลักษณะการใช้ที่ดิน พื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม

- พื้นที่พักอาศัย
- พื้นที่พาณิชย์กรรม
- พื้นที่ตั้งหน่วยงานของรัฐ
- สวนสาธารณะ
- พื้นที่เกษตรกรรม
- พื้นที่อุตสาหกรรม
- พื้นที่ตั้งสถานศึกษา

- พื้นที่ว่าง

2.4.6 ด้านเศรษฐกิจ

การเกษตรกรรม

ประชาชนของพื้นที่ระบอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 75 ของประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพทำนา ทำไร่

- การเกษตรกรรมผลผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว

การพาณิชย์กรรมและการบริการ

- สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม สถานีบริการน้ำมัน 2 แห่ง

สถานประกอบการเทศพาณิชย์

- โรงฆ่าสัตว์ จำนวน 1 แห่ง

สถานประกอบการด้านบริการ

- ธนาคาร (ธ.ก.ส.) 1 แห่ง

การอุตสาหกรรมในท้องถิ่น

- โรงชุบ จำนวน 19 แห่ง

2.4.7 ด้านสังคม

หมู่บ้าน จำนวน 2 ตำบล 18 หมู่บ้าน

ตำบลเมืองสว่าง

- บ้านเมืองสว่างน้อย	หมู่ที่ 1 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านเมืองสว่าง	หมู่ที่ 2 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านคำ	หมู่ที่ 3 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านหนองหมู	หมู่ที่ 4 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านเมืองสว่าง	หมู่ที่ 5 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านเมืองสว่าง	หมู่ที่ 6 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านคำ	หมู่ที่ 7 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านคำ	หมู่ที่ 8 ตำบลเมืองสว่าง
- บ้านคำ	หมู่ที่ 9 ตำบลเมืองสว่าง

ตำบลหนองผือ

- บ้านหนองผือ	หมู่ที่ 1 ตำบลหนองผือ
- บ้านป่ายาง	หมู่ที่ 2 ตำบลหนองผือ
- บ้านหนองเม็ก	หมู่ที่ 3 ตำบลหนองผือ
- บ้านเหล่าสก	หมู่ที่ 4 ตำบลหนองผือ

- บ้านเหล่าฮก หมู่ที่ 5 ตำบลหนองผือ
- บ้านโนนค้อ หมู่ที่ 6 ตำบลหนองผือ
- บ้านวนาทิพย์ หมู่ที่ 7 ตำบลหนองผือ
- บ้านหนองผือ หมู่ที่ 8 ตำบลหนองผือ
- บ้านเหล่าฮก หมู่ที่ 9 ตำบลหนองผือ²³

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภานุเดช ลิ้มอารีย์ ได้ศึกษา บทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ผลการวิจัยพบว่า “บทบาทที่เป็นจริงในปัจจุบันของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่จะเป็นที่ปรึกษาให้กับชาวบ้าน และนำความต้องการของชาวบ้านไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมามีส่วนในการคิดค้น หาวิธีแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรภายในตำบลและปัญหาส่วนใหญ่ที่มักพบคือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ภาครัฐ และการขาดการจัดหากองทุนจากภายนอกมาสนับสนุนการดำเนินการ ข้อย่อยที่เห็นว่าดีอยู่แล้วและควรรักษาการคงสภาพคือ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการให้แนะนำกลุ่มอาชีพ ในการจัดเตรียมเอกสารและบัญชี และการจัดเตรียมทะเบียนคุมการจ่ายเงิน ส่วนข้อย่อยที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เข้าไปมีบทบาทมากเกินไปควรจะให้คำแนะนำกลุ่มอาชีพเรื่องของการจัดทำงบประมาณ การจัดการรายได้ การใช้จ่ายงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดทำทะเบียนวัสดุ/อุปกรณ์ และการจัดหาวัสดุ/ครุภัณฑ์ ส่วนข้อย่อยที่ควรปรับปรุงแก้ไขถึงแม้ว่าจะมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง แต่เป็นความคิดเชิงลบ ได้แก่ การที่องค์การบริหารส่วนตำบล เข้าไปมีบทบาทมากเกินไปในด้านการบริหารงบประมาณรวมทั้ง การจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้กลุ่มอาชีพมองว่าเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงต้องให้ความสนใจและเป็นประเด็นในการพิจารณา คือ โดยปกติกลุ่มอาชีพต้องอาศัยกลไกตลาดในระบบทุนนิยม มักจะต้องเริ่มจากการนำเงินไปลงทุน ทำการผลิต ทำการค้า มีรายได้กลับมาเป็นเงินก้อนใหญ่กว่าเดิม กลุ่มอาชีพที่ใช้เงินทุนของตนเองไม่ต้องกู้หนี้ยืมสิน ไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ย มีโอกาสที่ประสบความสำเร็จมากกว่า กลุ่มอาชีพที่ต้องกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุน”²⁴

²³สำนักปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง, “ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น”, ร้อยเอ็ด : สำนักปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง, 2553, (อัดสำเนา).

²⁴ภานุเดช ลิ้มอารีย์, “บทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2543, 118 หน้า.

สุวคนธ์ พรหมเมืองเก่า ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมอาชีพของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (หมู่บ้านละ 100,000 บาท) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชวน อำเภอป่าหน่วจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1) สมาชิกกลุ่มอาชีพในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชวน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีสถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพหลักทำนา ทำไร่ ทำสวน มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนก่อนเข้าร่วมโครงการต่ำกว่า 3,00 บาท ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพเลี้ยงสุกร และอยู่ในตำแหน่งกรรมการ

2) ผลการดำเนินงานด้านรายได้และด้านการบริหารจัดการตนเองของกลุ่มอาชีพด้านรายได้ของสมาชิกกลุ่มอาชีพเฉลี่ยตลอดทั้งปีส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 บาท/ปี ด้านความสม่ำเสมอของรายได้ตลอดทั้งปีมีความสม่ำเสมอในระดับปานกลาง ด้านเงินทุนของกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีเงินทุน 5,000 บาท/ปี ด้านความสม่ำเสมอของการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มอาชีพมีความสม่ำเสมอในระดับปานกลาง ด้านคุณภาพการผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ด้านปริมาณการผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปริมาณการจำหน่ายสินค้าของกลุ่มอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง²⁵

จุมพล นิมพานิช ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน : ศึกษาเฉพาะภาคเหนือ ผลการวิจัย พบว่า “ปัญหาธุรกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการจัดการการเงิน การบัญชีที่ยังไม่มีระบบที่ชัดเจน รองลงมาได้แก่ปัญหาการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการผลิต ผลิตภัณฑ์ และปัญหาด้านการแปรรูปและการบรรจุหีบห่อ ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน

บทบาทของ อบต.ในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน บทบาทของ อบต. ตามมาตรา 67 ที่สามารถส่งเสริมธุรกิจชุมชนได้อย่างมาก ได้แก่ การส่งเสริมการพัฒนาสตรีให้มีบทบาทในการผลิต การแปรรูปและการถนอมอาหารเพื่อจัดจำหน่าย รวมทั้งบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาและวัฒนธรรม ส่วนบทบาทของ อบต. ตามมาตรา 68 ที่สามารถส่งเสริมธุรกิจชุมชนได้อย่างมาก ได้แก่ การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและเพื่อการเกษตร แนวทางการส่งเสริมธุรกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

1) ด้านการผลิต ได้แก่ ควรมีการส่งเสริมปริมาณการผลิตที่จะช่วยลดต้นทุน ส่งเสริมวิธีการผลิตที่ไม่มีความยุ่งยาก สามารถใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นจากที่อื่นมาพัฒนาเพิ่มเติมได้

²⁵สุวคนธ์ พรหมเมืองเก่า, “ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมอาชีพของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (หมู่บ้านละ 100,000 บาท) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชวน อำเภอป่าหน่วจังหวัดชัยภูมิ”, รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม), 2547, 57 หน้า.

2) ด้านการตลาด ได้แก่ ควรมีการพัฒนาสมาชิกธุรกิจชุมชนให้มีความสามารถในการแสวงหาตลาด มีความสามารถในการวิเคราะห์ตลาด ลูกค้า สถานที่จำหน่าย โดยมีการให้ความรู้หรือฝึกอบรมเชิงปฏิบัติ

3) ด้านการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ควรมีการแนะนำวิธีการดูแลรักษาคุณภาพผลผลิต ผลิตภัณฑ์ให้สะอาด ถูกหลักอนามัย ใหม่ สด สามารถเก็บรักษาให้อยู่ได้นานตามลักษณะของธุรกิจชุมชนแต่ละประเภทและให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลผลิตที่สอดคล้องกับรสนิยม ความต้องการของตลาดและผู้บริโภค

4) ด้านการแปรรูป ออกแบบการบรรจุหีบห่อผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ควรมีการสาธิตการออกแบบและการบรรจุหีบห่อที่สามารถรักษาคุณภาพผลผลิต การพัฒนาการออกแบบและการบรรจุหีบห่อผลผลิตที่มีความสวยงาม คงทน สะดวกต่อการขนส่งและจัดจำหน่าย ที่จะทำให้เกิดตลาดหรือผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจ

5) ด้านแรงงาน ได้แก่ ควรส่งเสริมพัฒนาฝึกอบรมแรงงานในธุรกิจชุมชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ในการผลิตเพื่อเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ มีฝีมือ ควรกระตุ้นและจูงใจให้แรงงานรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพดั้งเดิมของท้องถิ่นขององค์กรธุรกิจชุมชนของตน รวมทั้งการแนะนำให้แรงงานรู้วิธีการแสวงหาความรู้ทักษะด้วยตนเอง

6) ด้านต้นทุน ได้แก่ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกธุรกิจชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในธุรกิจชุมชนว่าเป็นไปเพื่อชุมชน และการดำเนินการโดยชุมชน การแนะนำให้ธุรกิจชุมชนที่มีปัญหาในเรื่องของการระดมทุน ให้มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ รวมทั้งการแนะนำให้องค์กรธุรกิจชุมชนมีกิจกรรม การผลิต การตลาด เป็นต้น และรู้จักวิธีการพึ่งพาตนเองด้านเงินทุน

7) ด้านการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน ได้แก่ ควรแนะนำให้ความรู้ทักษะทางด้านบัญชี การจัดทำระบบบัญชี กับสมาชิกธุรกิจชุมชน รวมทั้งการแนะนำให้องค์กรธุรกิจชุมชน เรียนรู้ระบบการควบคุม ตรวจสอบรายได้ รายจ่ายที่ถูกต้องแม่นยำมีมาตรฐาน

8) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้นำและสมาชิก ได้แก่ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้นำองค์กรธุรกิจชุมชนเสียสละและกระตุ้นให้สมาชิก ร่วมมือร่วมใจในการทำงานให้กับกลุ่มองค์กรธุรกิจชุมชน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันตัดสินใจ”²⁶

²⁶ จุมพล หนีพานิข, “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน : ศึกษาเฉพาะ ภาคเหนือ”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตมหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย เชียงใหม่), 2548, 86 หน้า.

สมบุรณ์ แซ่คำ ได้ทำการศึกษาเรื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบุรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

“ประชาชนส่วนมากยังมีความเชื่อตามหลักพุทธศาสนา และเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีปฏิสัมพันธ์และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในครอบครัว และเครือญาติชุมชนด้วย ประกอบอาชีพชาวนา อาชีพรอง คือ การทำไร่ยาสูบ มีกลุ่มอาชีพชุมชน รวม 26 กลุ่ม มีโครงการส่งเสริมอาชีพรวม 5 โครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบุรณ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมอาชีพชุมชนโดยปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายที่ให้อำนาจไว้โดยจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2548-2552 คือ 1) จัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพให้กลุ่มอาชีพต่างๆ โดยจัดวิทยากรที่มีความรู้มีประสบการณ์มาให้ความรู้ในการดำเนินการทั้งการผลิต การจำหน่าย การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ เป็นต้น 2) การจัดงบประมาณให้แก่กลุ่มอาชีพเป็นทุนในการดำเนินการทั้งการให้ยืมและการให้เปล่า 3) จัดตั้งเป็นกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน โดยจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ประชาชนรายครัวเรือนได้ยืมไปประกอบอาชีพตามที่ตนถนัด 4) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เช่น ฝัมห่อผ้า เป็นต้น

ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา พบว่า กลุ่มอาชีพชุมชนมีปัญหาที่ยังรวมตัวไม่เข้มแข็งทำกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ผู้นำกลุ่มขาดภาวะผู้นำ สมาชิกกลุ่มขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ขาดทักษะในการบริหารกลุ่ม ขาดตลาดรองรับผลิตแล้วไม่มีที่ขาย แนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพจัดการฝึกอบรมเพิ่มทักษะด้านต่างๆ สร้างผู้นำกลุ่มอาชีพให้เข้มแข็งเป็นผู้นำอาชีพก้าวหน้า ปรับเปลี่ยนแนวคิดเป็นการผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือนเพื่อลดรายจ่ายและเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ตลอดจนต้องสร้างเครือข่ายทั้งระบบ”²⁷

นิตยา สุตชู ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา มีการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพ โดยการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน คือ ส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการส่งเสริมความรู้โดยการฝึกอบรม ศึกษาดูงานสนับสนุนเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มอาชีพ อีกทั้งมีการจัดทำแผนที่เป็นระบบและมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการควบคุม ติดตามดูแล แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องในบางช่วงทำให้บางกลุ่มอาชีพไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายการดำเนินงาน ซึ่งในปีงบประมาณ 2551 มีการส่งเสริมอาชีพทั้งหมด 16 กลุ่มอาชีพ ไม่ประสบความสำเร็จจำนวน 8 กลุ่ม สาเหตุจากการขาดความร่วมมือร่วมใจภายในกลุ่ม

²⁷ สมบุรณ์ แซ่คำ, “องค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบุรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2550, 119 หน้า.

เป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งขาดการติดตามดูแลจาก อบต. และเมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพ และความพึงพอใจต่อการได้รับการส่งเสริมอาชีพจากองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งสองด้าน

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงพัฒนางานด้านการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา ควรมีการปรับปรุงใน 2 ลักษณะ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว จะต้องติดตาม ดูแล และให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดแก่กลุ่มอาชีพ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์ เงินทุน และความรู้ในการประกอบอาชีพตามความต้องการของประชาชนและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ประชาชนเองก็จะต้องมีความร่วมมือร่วมใจในการทำงานภายในกลุ่มมากยิ่งขึ้น และเพิ่มความกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้นด้วย”²⁸

เชียร บุญประสิทธิ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลปรางค์กู่ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ พบว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลในระดับมาก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลในระดับมาก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลในระดับมาก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

4) ด้านผลผลิต พบว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายของเทศบาลในระดับมาก และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน”²⁹

²⁸ นิตยา สูดชู, “บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว อำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2551, 109 หน้า.

²⁹ เชียร บุญประสิทธิ์, “การประเมินโครงการส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลปรางค์กู่ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2550, 116 หน้า.

อำนาจ บุตรรักษ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1) ในอดีตที่ผ่านมาการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับได้ดำเนินการในลักษณะที่ยังไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากในระยะแรกยังมีหน่วยงานราชการที่ดูแลเรื่องการส่งเสริมอาชีพเป็นที่เลี้ยงให้กับกลุ่มอาชีพอยู่ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นยังมีไม่มากนักการให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งเสริมอาชีพจึงเป็นเพียงแต่การให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณเท่านั้น และเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณทำให้การดำเนินการเรื่องการส่งเสริมอาชีพทำได้ไม่ดีตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2) ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพมากขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ได้เข้าไปสนับสนุนในเรื่องการส่งเสริมอาชีพมากขึ้น โดยให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมแก่กลุ่มอาชีพต่างๆ ทำให้การดำเนินการเรื่องการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีความชัดเจนขึ้น

3) แนวทางในการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับคาดหวังว่า การดำเนินการในเรื่องการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ จะดำเนินการได้ครอบคลุมทั่วถึงในทุกกลุ่มอาชีพที่มีอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่ต้องการได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นต่อไป³⁰

นรเสฏฐ์ เจริญฤทธิ์ศักดิ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลต้นตาล – พระยาท อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดสระบุรี ซึ่งปรากฏผลการศึกษาดังนี้

“ด้านการเพิ่มรายได้

หลังจากที่เทศบาลตำบลต้นตาล – พระยาท ได้เข้ามาส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพทอผ้าบ้านต้นตาล และกลุ่มอาชีพแปรรูปผ้าทอบ้านต้นตาล โดยการเปรียบเทียบรายได้ของสมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านต้นตาล และสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปผ้าทอบ้านต้นตาล ก่อนและหลังที่เทศบาลตำบลต้นตาล – พระยาท จะเข้ามาส่งเสริมอาชีพ ปรากฏผลว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านต้นตาล และสมาชิกกลุ่มอาชีพแปรรูปผ้าทอบ้านต้นตาล มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกเดือน ทำให้ฐานะทางครอบครัวมีความมั่นคงมากขึ้น

³⁰อำนาจ บุตรรักษ์, “การส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2551, 64 หน้า.

ด้านการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

หลังจากที่เทศบาลตำบลต้นตาล – พระยาทต ได้เข้ามาส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพทอผ้า บ้านต้นตาล และกลุ่มอาชีพแปรรูปผ้าทอบ้านต้นตาลแล้วสมาชิกกลุ่มทุกคนต้องใช้เวลาว่างในการทอผ้าและตัดเย็บเสื้อผ้า ไม่ต้องไปทำงานนอกชุมชนไม่มีเวลาไปยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ สิ่งต่างๆ เหล่านี้สรุปได้ว่าเป็นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน”³¹

กล่าวโดยสรุป บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมอาชีพชุมชน ต้องดำเนินการส่งเสริมการผลิต/วัตถุดิบ/คุณภาพวัตถุดิบ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การศึกษา และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ รวมถึงการส่งเสริมการตลาด การจัดจำหน่าย และการกระจายสินค้า สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ ตลอดจนบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านในการเผยแพร่ แนะนำความรู้ในการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน ตลอดจนการติดตามประเมินผล และการวางแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ การส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน การส่งเสริมด้านวิชาการ

จารุณีย์ นนทวงษา ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า “บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งเจ็ดด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากสองด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ส่วนที่เหลืออีกห้าด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านจัดกิจกรรมและการประกวดสินค้า ด้านแหล่งเงินทุน ด้านพัฒนาคุณภาพและวิจัยผลิตภัณฑ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านวางแผนการจำหน่ายและการขนส่งผลิตภัณฑ์

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และหน่วยงานที่สังกัด พบว่า บุคลากรที่มีอายุ ระดับการศึกษา และหน่วยงานที่สังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนบุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

³¹ นรเศรษฐ์ เจริญฤทธิ์ศักดิ์, “การส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลต้นตาล – พระยาทต อำเภอเส้าให้จังหวัดสระบุรี”, รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), 2552, 60 หน้า.

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของเทศบาล ตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด คือ เทศบาลตำบลชุมพรควรให้คำแนะนำและสนับสนุน แหล่งเงินทุน ด้านการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำทะเบียนผลิตภัณฑ์ทุก ผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบ ควรให้คำแนะนำและวิธีการผลิตซ้ำ ให้ได้คุณภาพและปริมาณที่เท่าเดิมหรือ ดียิ่งขึ้น และเทศบาลตำบลชุมพรควรจัดมหกรรมการแสดงสินค้าเป็นระยะๆ เพื่อเป็นช่องทางในการ จำหน่ายสินค้า”³²

พระมหากษัตริย์ ญาณเมธี (ศิริสุวรรณ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “บทบาทของเทศบาลในการ ส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน การรวมกลุ่มของชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ

2) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของ เทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

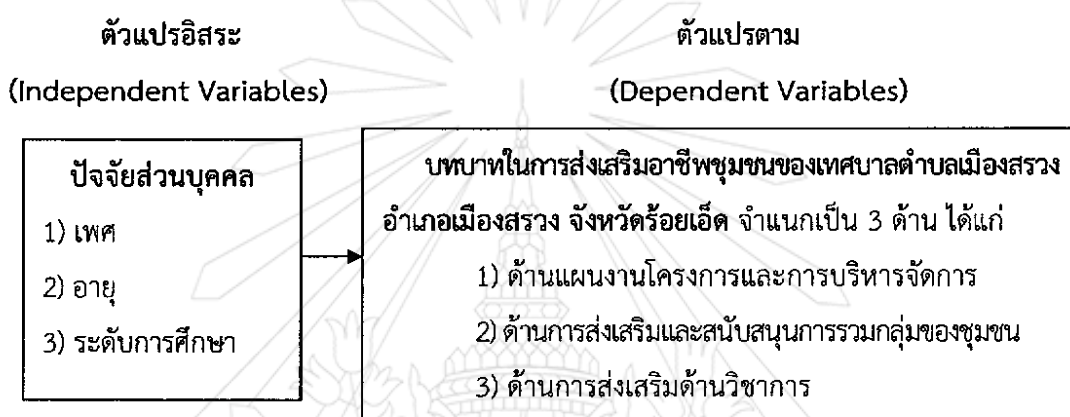
3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ควรให้คำแนะนำ และให้ ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการ ควรส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นที่มีอยู่ แล้วในพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น และควรจัดหา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้และแนะนำแนวทางในการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์³³

³² จารุณี นนทวงษา, “บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด”, สารนิพนธ์ ศาสตราศตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2553, 168 หน้า.

³³ พระมหากษัตริย์ ญาณเมธี (ศิริสุวรรณ), “บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์ศาสตราศตร มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2554, 109 หน้า.

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับ บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอกสารของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ³⁴ ซึ่งได้นำเอาองค์ประกอบและตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด มาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ภาพประกอบที่ 2.4

ภาพประกอบที่ 2.4 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

³⁴ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ, อ่างแล้ว, หน้า 79-83.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยบทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ คณะผู้บริหาร จำนวน 3 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบล จำนวน 12 คน พนักงานเทศบาลตำบล จำนวน 17 คน และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองผือ จำนวน 76 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน ดังตารางที่ 3.1

3.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลตำบล พนักงานเทศบาลตำบล และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองผือ รวม 85 คน จะได้นำเสนอเทคนิคและวิธีการสุ่มต่อไป

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Taro Yamane)¹

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนทางสถิติร้อยละ 5 หรือ .05

$$\text{แทนค่าใน } n = \frac{108}{1 + (108 \times 0.0025)}$$

$$= \frac{108}{1.27}$$

$$= 85.04 \text{ คน}$$

ตัดทศนิยมได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน = 85 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรและหน่วยงานสังกัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เทศบาลตำบลเมืองสรวง		
นายก	1	1
รองนายก	2	2
สมาชิกสภาเทศบาล	12	12
พนักงานเทศบาล	17	17
รวม	32	32
กลุ่มอาชีพ		
กลุ่มจักรสาน	76	53
รวมทั้งสิ้น	108	85

¹ ยุทธ โกยวรรณ์, พื้นฐานการวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 107.

3.2.2 การวิจัยครั้งนี้ บุคลากรในเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด มีจำนวนน้อย จึงใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)² จำนวน 32 คน ประกอบด้วย

1) นายก	จำนวน	1	คน
2) รองนายก	จำนวน	2	คน
3) สมาชิกสภาเทศบาล	จำนวน	12	คน
4) พนักงานเทศบาล	จำนวน	17	คน
	รวมทั้งสิ้น	32	คน

3.2.3 ส่วนที่เหลือ จำนวน 53 คน คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองผือ ซึ่งเป็นผู้รับบริการในการส่งเสริมอาชีพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)³ โดยวิธีการจับสลาก ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มดังต่อไปนี้

- 1) จัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทั้งหมด 76 คน
- 2) เขียนชื่อกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรลงในแผ่นกระดาษโดยใช้ 1 ชื่อ ต่อ 1 แผ่นแล้วม้วนสลาก นำลงกล่องแล้วเขย่าให้คละกั้น
- 3) จับขึ้นมาทีละแผ่น โดยแต่ละครั้งที่หยิบมาได้ต้องนำแผ่นสลากมาจดบันทึกไว้ว่าเป็นใคร
- 4) ม้วนสลากแผ่นเดิมใส่ลงในกล่องเดิม แล้วจับสลากขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะให้โอกาสถูกเลือกทุกคนเท่ากัน
- 5) กรณีหยิบได้ชื่อเดิมก็ไม่เอา นำใส่ลงไปในกล่องเดิมแล้วจับขึ้นมาใหม่อีกครั้ง ทำอยู่อย่างนี้เรื่อยไปจนได้กลุ่มตัวอย่างครบ 53 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา และลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 111.

³ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงแก้ไข, พิมพ์ครั้งที่ 8, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2553), หน้า 42.

มากที่สุด	ตรวจให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ตรวจให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ตรวจให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ตรวจให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ตรวจให้คะแนน	1	คะแนน ⁴

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาหนังสือ เอกสาร ตำรา วารสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งนี้

3.4.2 กำหนดประเด็นตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถาม ในแบบสอบถาม

3.4.3 สร้างแบบสอบถามโดยประยุกต์และเก็บความหมาย รายละเอียดจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับตัวแปรมาเขียนข้อคำถามขึ้น และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงต่อไป

3.4.4 แก้ไขตามอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ และนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้างเนื้อหา และสำนวนภาษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับข้อคำถามประเมินความถูกต้องโดยใช้สูตรการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index) หรือ IOC⁵ มีเกณฑ์ดังนี้

- +1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 0 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 1 หมายถึง แนใจว่าข้อคำถามนั้นไม่วัดตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบของแต่ละข้อ โดยใช้สูตร IOC คำนวณได้ดังนี้

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 121.

⁵ ยุทธ โกยวรรณ, พื้นฐานการวิจัย, อ่างแล้ว, หน้า 159.

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับ เนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

(เกณฑ์ในการเลือกคำถาม พิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า หรือเท่ากับ 0.66)

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) ดร. ประพิศ โบราณมูล ผู้เชี่ยวชาญด้านวิทยาการวิจัยและสถิติ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ/เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สังคมศึกษา) ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)
- 2) นายเอี่ยม อามาตย์มุลตรี ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา พ.ม. กศ.บ. (ภาษาไทย), กศ.ม. (การสอนภาษาไทย)
- 3) นายคงศักดิ์ พลภูเมือง เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างเนื้อหา
ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

3.4.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาได้
ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคุณเชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้
(Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.4.7 การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

- 1) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Power of Discrimination) โดยวิธีหาค่า t-test⁶
โดยใช้เกณฑ์ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์การตัดสินใจว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้ สมควร
นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้พิจารณาข้อที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่า
อำนาจจำแนกระหว่าง 1.78-4.36

⁶บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่, อ่างแล้ว, หน้า 113-114.

2) นำข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)⁷ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88

3.4.8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนนายกเทศมนตรีตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.5.2 ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมด้วยผู้ช่วยผู้วิจัย โดยนำแบบสอบถามไปยังแจกให้กลับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟัง ให้เวลาในการตอบแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด

3.5.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมด เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ

3.6.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.6.3 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยรวมรายด้าน และรายข้อ แล้วแปลผลตามเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 96.

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51-5.00	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51-4.50	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51-3.50	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51- 2.50	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.50	หมายถึง	มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด ⁸

3.6.5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด กับปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้ค่า t-test และ F-test (One way ANOVA) พร้อมทั้งใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) เพื่อหาความแตกต่างรายคู่

3.6.6 วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาล ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

3.6.7 นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.7.1 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1) การหาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อ โดยใช้ t-test⁹ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ	t	แทน	อำนาจจำแนก
	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำซึ่งมีจำนวนเท่ากัน

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 121.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 114.

2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)¹⁰ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	S_i^2	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

3.7.2 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1) ค่าร้อยละ (Percentage)¹¹ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) ค่าเฉลี่ย (\bar{X})¹² คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคน

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 117.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 122.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 124.

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)¹³ คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
	X ²	แทน	ผลรวมกำลังสอง ของคะแนนในกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนคน
	Σ	แทน	ผลรวม

4) ค่า t-test¹⁴ ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระสองกลุ่ม คำนวณจากสูตร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตในการ แจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	n_1, n_2	แทน	จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 และกลุ่ม ที่ 2 ตามลำดับ

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 126.

¹⁴ ธานินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พรินท์ จำกัด, 2550), หน้า 180.

ดังนี้

5) ค่า F-test¹⁵ ในการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป คำนวณจากสูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
 MS_b แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 195.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสองกลุ่ม (Independent)
F	แทน	ทดสอบความแตกต่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง (Mean of Square)
Sig	แทน	ค่าความน่าจะเป็น

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากร ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนเทศบาล ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ของบุคลากรที่มีเพศ และระดับการศึกษา ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนอายุ ใช้การทดสอบค่า F-test หรือ (One-Way ANOVA)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.1-4.3

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวนคน	ร้อยละ
ชาย	35	41.18
หญิง	50	58.82
รวม	85	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 58.82 และเพศชาย จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 41.18

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนคน	ร้อยละ
ไม่เกิน 30 ปี	22	25.88
31 – 50 ปี	38	44.71
51 ปีขึ้นไป	25	29.41
รวม	85	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 44.71 รองลงมาคืออายุระหว่าง 51 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 และไม่เกิน 30 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 25.88

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	65.88
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	34.12
รวม	85	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 65.88 และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 34.12

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาล
ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.4-4.7

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริม
อาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม
และรายด้าน

บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน	ระดับบทบาทในการส่งเสริม		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ	3.64	0.76	มาก
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน	3.58	0.81	มาก
ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ	3.80	0.84	มาก
รวม	3.67	0.80	มาก

(n = 85)

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง
อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านแผนงานโครงการและการ
บริหารจัดการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงาน โครงการและการบริหารจัดการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ	ระดับบทบาทในการส่งเสริม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลมีแผนงาน โครงการ กิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ	3.61	0.71	มาก
2	เทศบาลมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนด	3.64	0.68	มาก
3	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียนอาชีพของท้องถิ่น	3.61	0.71	มาก
4	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียนวัตถุดิบ หรือปัจจัยการผลิตของท้องถิ่น	3.69	0.77	มาก
5	เทศบาลมีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง	3.46	0.81	ปานกลาง
6	เทศบาลมีการวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสของท้องถิ่น	3.66	0.81	มาก
7	เทศบาลมีหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ	3.74	0.68	มาก
8	เทศบาลมีการจัดลำดับ ความจำเป็นเร่งด่วน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ	3.64	0.77	มาก
9	เทศบาลมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีเหตุ มีผลและเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า	3.70	0.94	มาก
รวม		3.64	0.76	มาก

(n = 85)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ” รองลงมา คือ ข้อ 9 ที่ว่า “เทศบาลมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีเหตุ มีผลและเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง”

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน	ระดับบทบาทในการส่งเสริม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลมีการส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชน เพื่อดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้	3.57	0.87	มาก
2	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีในพื้นที่อย่างเป็นระบบ	3.60	0.74	มาก
3	เทศบาลมีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการ และสภาพปัญหาของกลุ่ม	3.64	0.82	มาก
4	เทศบาลมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่น	3.52	0.79	มาก
รวม		3.58	0.81	มาก

(n = 85)

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม” รองลงมาคือ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ ต่างๆ ที่มีในพื้นที่อย่างเป็นระบบ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “เทศบาลมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่น”

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ	ระดับบทบาทในการส่งเสริม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เทศบาลมีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น	3.93	0.74	มาก
2	เทศบาลมีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น	4.01	0.86	มาก
3	เทศบาลมีการสำรวจและ/หรือรวบรวมข้อมูลความต้องการ พัฒนาความรู้ของประชาชน	3.84	0.86	มาก
4	เทศบาลมีการสำรวจจัดทำทะเบียนราษฎรชาวบ้าน และพัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.72	0.82	มาก
5	เทศบาลมีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน	3.62	0.83	มาก
6	เทศบาลให้ความรู้ทักษะการพัฒนากลุ่มอาชีพอย่างเป็นระบบ และสามารถตรวจสอบได้	3.66	0.96	มาก
7	เทศบาลให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพอย่างมีแบบแผน	3.81	0.84	มาก
รวม		3.80	0.84	มาก

(n = 85)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลมีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น” รองลงมาคือ ข้อ 1 ที่ว่า “เทศบาลมีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน”

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน
เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการเปรียบเทียบปรากฏตามตารางที่ 4.8-4.31

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	35	3.69	0.78	มาก
หญิง	50	3.65	0.82	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	35	3.69	0.78	1.08	0.12
หญิง	50	3.65	0.82		

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	35	3.70	0.72	มาก
หญิง	50	3.58	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	35	3.70	0.72	1.20	0.23
หญิง	50	3.58	0.80		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	35	3.65	0.75	มาก
หญิง	50	3.52	0.87	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บุคลากรทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	35	3.65	0.75	1.20	0.23
หญิง	50	3.52	0.87		

จากตารางที่ 4.13 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการ และการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	35	3.83	0.80	มาก
หญิง	50	3.78	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า บุคลากรทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ชาย	35	3.83	0.80	1.11	0.29
หญิง	50	3.78	0.88		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 30 ปี	22	3.62	0.91	มาก
31 – 50 ปี	38	3.68	0.76	มาก
51 ปีขึ้นไป	25	3.72	0.74	มาก
รวม	85	3.67	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุระหว่าง 31 – 50 ปี และอายุไม่เกิน 30 ปี

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.98	2	0.49	0.83	0.11
ภายในกลุ่ม	48.38	82	0.59		
รวม	49.36	84			

จากตารางที่ 4.17 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 30 ปี	22	3.55	0.85	มาก
31 – 50 ปี	38	3.65	0.73	มาก
51 ปีขึ้นไป	25	3.73	0.71	มาก
รวม	85	3.64	0.76	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุระหว่าง 31 – 50 ปี และอายุไม่เกิน 30 ปี

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.43	2	0.22	0.81	1.02
ภายในกลุ่ม	22.14	82	0.27		
รวม	22.57	84			

จากตารางที่ 4.19 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 30 ปี	22	3.54	0.91	มาก
31 – 50 ปี	38	3.59	0.78	มาก
51 ปีขึ้นไป	25	3.60	0.73	มาก
รวม	85	3.58	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุระหว่าง 31 – 50 ปี และอายุไม่เกิน 30 ปี

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.51	2	0.26	0.60	0.08
ภายในกลุ่ม	35.26	82	0.43		
รวม	35.77	84			

จากตารางที่ 4.21 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ไม่เกิน 30 ปี	22	3.72	0.98	มาก
31 – 50 ปี	38	3.78	0.87	มาก
51 ปีขึ้นไป	25	3.90	0.68	มาก
รวม	85	3.80	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายช่วงอายุพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งสามช่วงอายุ ลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ อายุ 51 ปีขึ้นไป อายุระหว่าง 31 – 50 ปี และอายุไม่เกิน 30 ปี

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	0.66	2	0.33	0.89	0.43
ภายในกลุ่ม	30.34	82	0.37		
รวม	31.00	84			

จากตารางที่ 4.23 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.65	0.95	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.70	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.65	0.95	1.07	0.06
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.70	0.66		

จากตารางที่ 4.25 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.60	0.80	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.68	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.60	0.80	0.14	0.89
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.68	0.72		

จากตารางที่ 4.27 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.28 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.56	0.89	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.60	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.28 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.29 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อและระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.56	0.89	1.15	0.16
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.60	0.74		

จากตารางที่ 4.29 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.78	0.93	มาก
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.83	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ต่ำกว่าปริญญาตรี	56	3.78	0.93	0.86	0.44
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	29	3.83	0.75		

จากตารางที่ 4.31 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง
อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.32-4.34

ตารางที่ 4.32 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง
อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ

ข้อที่	ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ	ความถี่
1	ควรมีการฝึกทักษะให้ประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการในอาชีพ เพื่อให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการในอาชีพที่ตัดสินใจเลือกได้อย่างมีคุณภาพ	10
2	ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถจัดการกับความเสี่ยที่อาจจะเกิดขึ้นกับการประกอบอาชีพ	5
3	ควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการในอาชีพ ทั้งการบริหารจัดการการผลิต และการบริหารจัดการการตลาด	2

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรมีการฝึกทักษะให้ประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการในอาชีพ เพื่อให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการในอาชีพที่ตัดสินใจเลือกได้อย่างมีคุณภาพ ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อให้สามารถจัดการกับความเสี่ยที่อาจจะเกิดขึ้นกับการประกอบอาชีพ และควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการในอาชีพ ทั้งการบริหารจัดการการผลิต และการบริหารจัดการการตลาด

ตารางที่ 4.33 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน

ข้อที่	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน	ความถี่
1	ควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม ให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม	8
2	ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น	4
3	ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ ให้สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมั่นคง	3

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน ลำดับตามความถี่ จากมากไปหาน้อย คือ ควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม ให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม ควรส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ ให้สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมั่นคง

ตารางที่ 4.34 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ

ข้อที่	ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ	ความถี่
1.	ควรมีการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับอาชีพ ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น	15
2.	ควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้และแนะนำแนวทางในการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์	3

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรมีการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับอาชีพ ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น และควรจัดหาผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้และแนะนำแนวทางในการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์

เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรมีการจัดการเรียนรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับอาชีพ ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ควรมีการฝึกทักษะให้ประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการในอาชีพ เพื่อให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการในอาชีพที่ตัดสินใจเลือกได้อย่างมีคุณภาพ และควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม ให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะผู้บริหาร จำนวน 3 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบล จำนวน 12 คน พนักงานเทศบาลตำบล จำนวน 17 คน และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองผือ จำนวน 76 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ ยามาเน (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 85 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติอนุมานหรืออ้างอิง ได้แก่ ทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การวิจัยเรื่อง บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลของการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 58.82 มีอายุระหว่าง 31-50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 44.71 และมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 65.88

5.1.2 การวิเคราะห์บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ รองลงมาคือ ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน

เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ” รองลงมา คือ ข้อ 9 ที่ว่า “เทศบาลมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากร ของท้องถิ่นมาใช้ได้อย่างมีเหตุ มีผลและเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง”

2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์ของการ แบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม” รองลงมาคือ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลมีการ สำรองและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ ต่างๆ ที่มีในพื้นที่อย่างเป็นระบบ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “เทศบาลมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่น”

3) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาล ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลมีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น” รองลงมาคือ ข้อ 1 ที่ว่า “เทศบาลมีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น”

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการในท้องถิ่น ในสถาบัน การศึกษาภาคเอกชน”

5.1.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนเทศบาล ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกัน

และเมื่อพิจารณาตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

สมมติฐานที่ 3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริม อาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการ ส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและ รายด้าน ไม่แตกต่างกัน ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Null Hypothesis)

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย สามลำดับแรก คือ ควรมีการจัดการเรียนรู้ ด้านวิชาการเกี่ยวกับอาชีพ ที่ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ควรมีการฝึกทักษะให้ประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการในอาชีพ

เพื่อให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการในอาชีพที่ตัดสินใจเลือกได้อย่างมีคุณภาพ และควรส่งเสริมการรวมกลุ่ม ให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการกลุ่ม

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่ามีผลการวิจัยที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวง ได้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้านและประชาชนทั่วไป เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพให้กับชุมชน ช่วยแก้ไขปัญหาการว่างงานสร้างอาชีพเพิ่มรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามนโยบายของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้กับกลุ่มแม่บ้านและประชาชนทั่วไป เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เกิดการเรียนรู้สามารถพึ่งตนเองและเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก เพื่อส่งเสริมอาชีพพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้านและประชาชนทั่วไป และเพื่อให้ประชาชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในลักษณะการรวมกลุ่มเป็นการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันพัฒนา ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหากษัตริย์ ญาณเมธี (ศิริสุวรรณ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวง ได้ส่งเสริมด้านวิชาการและการบริหารจัดการ โดยจัดฝึกอบรม พัฒนาทักษะอาชีพ รวมถึงให้ความรู้ด้านการตลาด กระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพ มาตรฐานและบรรจุภัณฑ์ และช่วยหาตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่กล่าวว่า องค์กรประกอบและตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ประกอบด้วย 1) มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น 2) มีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น 3) มีการสำรวจและ/หรือรวบรวมข้อมูลความต้องการการพัฒนาความรู้ของประชาชน 4) มีการสำรวจจัดทำทะเบียนราษฎรชาวบ้าน และพัฒนาระบบข้อมูลภูมิ-ปัญญาท้องถิ่น 5) มีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการในท้องถิ่น

ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน 6) ให้ความรู้ทักษะการพัฒนากลุ่มอาชีพอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้ และ 7) ให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพอย่างมีแบบแผน

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน การรวมกลุ่มของชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวงได้ให้การสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติระดับชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น และสร้างโอกาสในการพัฒนาหรือเพิ่มขีดความสามารถในการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจในระดับฐานรากให้กับชุมชนและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการร่วมคิด-ร่วมทำ ร่วมพัฒนาชุมชน ให้ความเข้มแข็งเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหากรุงศรี ญาณเมธี (ศิริสุวรรณ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอสกลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน อยู่ในระดับมาก รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวถึง แนวทางการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า การส่งเสริม สนับสนุน การรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกัน หรือใกล้เคียงกัน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมกลุ่มอาชีพในท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่นให้ความเข้มแข็งและมีการบริหารจัดการที่ดี

เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวงได้กำหนดหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ รวมถึงมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีเหตุมีผลและเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า และเทศบาลได้สำรวจและจัดทำทะเบียนวัตถุดิบ หรือปัจจัยการผลิตของท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณีย์ นนทวงษา ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลชุมพร อำเภอยะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เทศบาลตำบลชุมพร อำเภอยะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 7 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ” ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวงได้กำหนดหลักเกณฑ์สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ ตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่กล่าวถึง ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน เป็นเกณฑ์การพิจารณาการ

ส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมอาชีพโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความสอดคล้อง ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน เป้าหมายของการพัฒนาและส่งเสริม คือ ประชาชนในระดับรากหญ้า มีอาชีพ มีรายได้ สามารถดำรงชีวิตแบบพอเพียงและเหมาะสมกับศักยภาพ และการส่งเสริม พัฒนาประชาชนที่มีอาชีพหลักให้มีคุณภาพและมั่นคงยิ่งขึ้นและให้มีมาตรฐานการบริหารจัดการที่เหมาะสม และมีหลักการบริหารจัดการบนพื้นฐานของข้อมูล และการวิเคราะห์เชิงพหุ โดยการมองในหลายมิติ และความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องด้านอาชีพของท้องถิ่น ตามกระบวนการขั้นตอนของเส้นทาง การประกอบอาชีพ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวงยังขาดการรวบรวม และจัดทำฐานข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและส่งเสริมอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น จัดทำทะเบียนอาชีพ ทะเบียนวัตถุประสงค์ ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน การสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวงได้ส่งเสริมการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนและกลุ่มอาชีพต่างๆ ให้เกิดเป็นชุมชนอยู่ดีมีสุข มีการจ้างงานคนในพื้นที่อย่างเหมาะสม ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีงานทำ มีโอกาสในการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้มีการรวมกลุ่มในรูปแบบของกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่กล่าวว่า ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน เป็นเกณฑ์การพิจารณา การส่งเสริมอาชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมอาชีพโดยมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความสอดคล้อง ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน เป้าหมายของการพัฒนาและส่งเสริม คือ ประชาชนในระดับรากหญ้า มีอาชีพ มีรายได้ สามารถดำรงชีวิตแบบพอเพียงและเหมาะสมกับศักยภาพ และการส่งเสริม พัฒนาประชาชนที่มีอาชีพหลักให้มีคุณภาพและมั่นคงยิ่งขึ้นและให้มีมาตรฐานการบริหารจัดการที่เหมาะสม และมีหลักการบริหารจัดการบนพื้นฐานของข้อมูล และการวิเคราะห์เชิงพหุ โดยการมองในหลายมิติ และความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องด้านอาชีพของท้องถิ่น ตามกระบวนการขั้นตอนของเส้นทาง การประกอบอาชีพ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 4 ที่ว่า “เทศบาลมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่น” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนมีการรวมกลุ่มอาชีพ แต่ขาดความรู้ในกระบวนการบริหารจัดการในรูปแบบกลุ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การควบคุมคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย และขาดการวางแผนด้านการตลาด พร้อมทั้งขาดหีบห่อ/บรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ ประกอบกับเทศบาลยังขาดให้การสนับสนุนงบประมาณ และความรู้ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ บุตรรัักษ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในอดีตที่ผ่านมาการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับได้ดำเนินการในลักษณะที่ยังไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากในระยะแรกยังมีหน่วยงานราชการที่ดูแลเรื่องการส่งเสริมอาชีพเป็นพี่เลี้ยงให้กับกลุ่มอาชีพอยู่ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มอาชีพที่เกิดขึ้นยังมีไม่มากนักการให้การสนับสนุนในเรื่องการส่งเสริมอาชีพจึงเป็นเพียงแต่การให้การสนับสนุนในเรื่องงบประมาณเท่านั้น และเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณทำให้การดำเนินการเรื่องการส่งเสริมอาชีพทำได้ไม่เต็มตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

3) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลมีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เทศบาลตำบลเมืองสรวง ได้มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในตำบลเกี่ยวกับอาชีพ ตามความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นการจัดการที่พัฒนาให้ประชาชนได้รับความรู้และทักษะใหม่ เพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริมและอาชีพหลัก ทำให้สามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้และดำรงชีวิตตามแนวพระราชดำริบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ บุตรรัักษ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพมากขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ ได้เข้าไปสนับสนุนในเรื่องการส่งเสริมอาชีพมากขึ้น โดยให้การสนับสนุนทั้งในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมแก่กลุ่มอาชีพต่างๆ ทำให้การดำเนินการเรื่องการส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ มีความชัดเจนขึ้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีโครงการร่วมมือด้านวิชาการในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน” ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า เทศบาลยังไม่มีโครงการร่วมมือด้านวิชาการในท้องถิ่นร่วมกับสถาบันใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระมหาสอน ประจันต์ เสียงเย็น ที่กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกหรือลงมือปฏิบัติตามสิทธิ

สถานภาพและตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ในขณะนั้นๆ ตามที่สังคมกำหนดและความคาดหวังของผู้อื่น ซึ่งเป็นกลไกในการปะทะสังสรรค์และสร้างความสัมพันธ์ต่อกันทางสังคม

5.2.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1) บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชากรส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองสรวง ประกอบอาชีพด้านการเกษตร และมีวิถีการผลิตแบบเชิงเดี่ยวคือต่างคนต่างผลิตและต่างคนต่างขาย ขาดการรวมกลุ่มและการจัดการด้านการตลาด ขาดการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า แม้ว่าผลผลิตจะมีราคาตกต่ำก็ปล่อยให้ไปตามกลไกของตลาด เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความรู้ในการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ครอบครัวของเกษตรกรที่มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรเพียงแหล่งเดียว มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย นายกเทศมนตรีตำบลเมืองสรวง พิจารณาเห็นสภาพปัญหา ดังกล่าวจึงเกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่มีอาชีพและมีรายได้เสริมแก่ครอบครัว โดยมีแนวคิดว่าจะนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เทศบาลตำบลเมืองสรวง ได้ดำเนินโครงการ “การสนับสนุนกลุ่มอาชีพในชุมชน” อย่างเป็นทางการขึ้นในปี 2543 เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน ตลอดจนเป็นการสร้างอาชีพและรายได้เสริมแก่ประชาชน โดยมุ่งเน้นการยกระดับภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าแก่ผลผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการส่งเสริมบทบาทของเทศบาลและชุมชนในการประสานความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนร่วมกัน จึงทำให้บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณีย์ นนทวงษา ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า คลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหากรุงศรี ญาณเมธี (ศิริสุวรรณ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2) บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า นโยบายการบริหารงานของเทศบาลตำบลเมืองสรวงที่ต้องการพัฒนาอาชีพของประชาชน ด้วยการส่งเสริมอาชีพหลัก อาชีพเสริม อบรมให้ความรู้ เพิ่มทักษะอาชีพ

ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ โดยให้มีการจัดตั้งและรวมกลุ่ม อันเป็นการสร้างความเข้มแข็งด้านการตลาด และราคาที่เป็นธรรม รวมถึงเทศบาลตำบลได้กำหนดหน้าที่ ให้แต่ละบุคคลรับผิดชอบอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น อตีวัฒน์สิทธิ์ และคณะ ได้กล่าวว่า บทบาทที่บุคคลเข้าใจ (Perceived role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ ที่คาดคิดด้วยตัวเองว่าควรเป็นอย่างไร ทั้งนี้เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทัศนคติ บุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า จากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันกันในทุกด้าน ที่เกี่ยวกับการดำรงชีพของประชาชน ซึ่งแต่ละคนชวนช่วยในสิ่งต่างๆ ที่จะทำให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านฐานะครอบครัว ด้านสังคม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับซึ่งบางคนที่ได้รับโอกาสนั้น แต่ก็มีบุคคล บางกลุ่มที่ยังขาดโอกาสในด้านต่าง ๆ เนื่องจากความด้อยศักยภาพในการประกอบอาชีพ ความด้อย โอกาสในการศึกษา จึงทำให้ผลผลิตที่ออกมาจำหน่ายไม่เป็นที่ยอมรับ หรือไม่ได้ราคาเท่าที่ควร และผู้ที่ทำงานทำต้องเป็นผู้ขายแรงงานเป็นส่วนใหญ่ เทศบาลตำบลจึงได้จัดโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาและ ส่งเสริมการฝึกอาชีพแก่ชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายในการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ชุมชน จึงส่งผลให้บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ โคเฮน ได้กล่าวถึงลักษณะบทบาทไว้ 2 ลักษณะ คือ 1) บทบาทที่ถูกกำหนดหรือบทบาท ตามอุดมคติ (Ideal Roles) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่ง แม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เรายังคงยอมรับว่าบุคคล จะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ และ 2) บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Roles) เป็น วิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่ง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอเพื่อเป็นการนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และ พัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ พัฒนากลุ่มอาชีพ เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริม

ให้ประชาชนมีรายได้ จัดปัญหาความยากจน สร้างความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยสนับสนุนงบประมาณและความรู้ทางวิชาการให้แก่กลุ่มอาชีพตามความจำเป็นอย่างสม่ำเสมอ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่ายอาชีพ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์อาชีพ ตามแนวนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

เมื่อแยกออกเป็นรายด้าน สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมความรู้ทางด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการกลุ่ม และสนับสนุนวิทยากรให้ความรู้ด้านการตลาด กระบวนการผลิต การควบคุมคุณภาพ มาตรฐานและบรรจุภัณฑ์ และช่วยหาตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 7 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพ” ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอาชีพและกระจายสินค้าตำบลเมืองสรวง เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือส่งเสริมผู้ประกอบการทุกระดับชั้น ทุกประเภท ทั้งรายใหญ่และรายย่อย อย่างเท่าเทียมกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ใกล้เคียง” ดังนั้น คณะผู้บริหารควรแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัดตั้งให้มีการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชน ได้ร่วมกันคิดปรึกษาหารือและทำงานร่วมกัน เรียนรู้ประสบการณ์จากเครือข่ายอื่น ๆ และทำกิจกรรมในด้านอื่นๆ ต่อไป เช่น สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และช่วยพัฒนากลุ่มจัดการสำรวจชุมชน ทหารเรือเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการประเภทต่างๆ เครือข่ายจัดเป็นกลไกสำคัญสำหรับการเรียนรู้ ของชุมชน การสร้างเวทีเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และเสริมสร้างกำลังใจระหว่างกัน

2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด** ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 ที่ว่า “เทศบาลมีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม” ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยกำหนดหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพ ตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่ม

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 4 ที่ว่า “เทศบาลมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่น” ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัดทำแผนแม่บทการพัฒนากลุ่มอาชีพและการบริหารจัดการเพื่อรองรับการลงทุนและการเข้ามาทำธุรกิจอุตสาหกรรมในอนาคต เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อการค้าขายและวิถีชีวิตชุมชนของพี่น้องประชาชนในตำบล

3) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ พบว่า บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 2 ที่ว่า “เทศบาลมีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่น” ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยพัฒนาความรู้และทักษะฝีมือให้กับประชาชน รวมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็น เอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้เข้าสู่ตลาด รวมทั้งส่งเสริมการค้าขายในชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 5 ที่ว่า “เทศบาลมีโครงการร่วมมือด้านวิชาการในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน” ดังนั้น คณะผู้บริหารควรรักษามาตรฐานนี้ไว้ และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัดทำโครงการแสดงสินค้าการเกษตรตำบลเมืองสรวงทุกปี เพื่อนำองค์ภาครัฐ และสถาบันการศึกษา เข้ามาช่วยเหลือสร้างความเข้มแข็งให้กับพี่น้องเกษตรกร

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1) ควรมีการวิจัยบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียด ประกอบการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข การวางแผนและพัฒนาระบบในการส่งเสริมอาชีพชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น

2) ควรมีการวิจัยบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบกับเทศบาลตำบลเมืองสรวง ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- งามพิศ สัตย์สงวน. **หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รามการพิมพ์, 2543.
- จำนง อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2545.
- ชมพู โกติรัมย์ และมงคลหวังสุขใจ. **สังคมวิทยาเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2548.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์ พริ้นท์ จำกัด, 2550.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2553.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2537.
- ยุทธ ไกยวรรณ. **พื้นฐานการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : บริษัท นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, 2546.
- ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. **กระทรวงมหาดไทย. มาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2553.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. **การพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2543.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

- จารุณี นนทวงษา. “บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลชุมพร อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด”. **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2553.
- จุมพล หนิมพานิช. “บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน :ศึกษาเฉพาะภาคเหนือ”. **วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตมหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- เฉลิมชัย จันทรเสนา. “บทบาทของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอำนาจเจริญที่มีต่อการพัฒนาชุมชน การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี อำเภอมือง จังหวัดอำนาจเจริญ”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.

- เชียร บุญประสิทธิ์. “การประเมินโครงการส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลปรางค์กู๋ อำเภอปรางค์กู๋ จังหวัดศรีสะเกษ”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- ตะติยาวัฒน์ สุวรรณศรี. “บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษากรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- นรเศรษฐ์ เจริญฤทธิ์ศักดิ์. “การส่งเสริมอาชีพของเทศบาลตำบลต้นตาล – พระยาต อำเภอสายบุรี จังหวัดสระบุรี”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.
- นิตยา สุขชู. “บทบาทองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพแก่ประชาชนกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่นางขาว อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- พระมหากรังศรี ญาณเมธี (ศิริสุวรรณ). “บทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลเมืองไพร อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2554.
- พระมหาสอนประจันต์ เสียงเย็น. “การปฏิบัติตามบทบาทในการพัฒนาจิตใจประชาชนของพระสังฆาธิการในจังหวัดมุกดาหาร”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- พระมหาสายันต์ นามเมือง. “บทบาทของพระสงฆ์ในการสอนวิชาพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2548.
- ภานุเดช ลี้มอารีย์. “บทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- สมบูรณ์ แซ่คำ. “องค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมอาชีพชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- สุวคนธ์ พรหมเมืองเก่า. “ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมอาชีพของสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ 100,000 บาท ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ”. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.

อำนาจ บุตรรักษ์. “การส่งเสริมอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลบางพลับ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.

3) เอกสารอื่นๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

การปกครอง, กรม. “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543”. กรุงเทพมหานคร : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2543, (อัดสำเนา).

ไตรรัตน์ โศภผลากรณ์. “เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมองค์การและการจัดการตลาด”. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2543, (อัดสำเนา).

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. “หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0891.4/ว 658 ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 เรื่อง แจ้งแนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการมีส่วนร่วม, 2549, (อัดสำเนา).

สำนักปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง. “ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”. ร้อยเอ็ด : สำนักปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง, 2553, (อัดสำเนา).

สุภาพร อิมสำราญรัตน์. “บทบาทของครอบครัว ชุมชน พระ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการดูแลผู้ติดเชื่อและผู้ป่วยเอดส์ในจังหวัดร้อยเอ็ด”. ร้อยเอ็ด : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด, 2540, (อัดสำเนา).

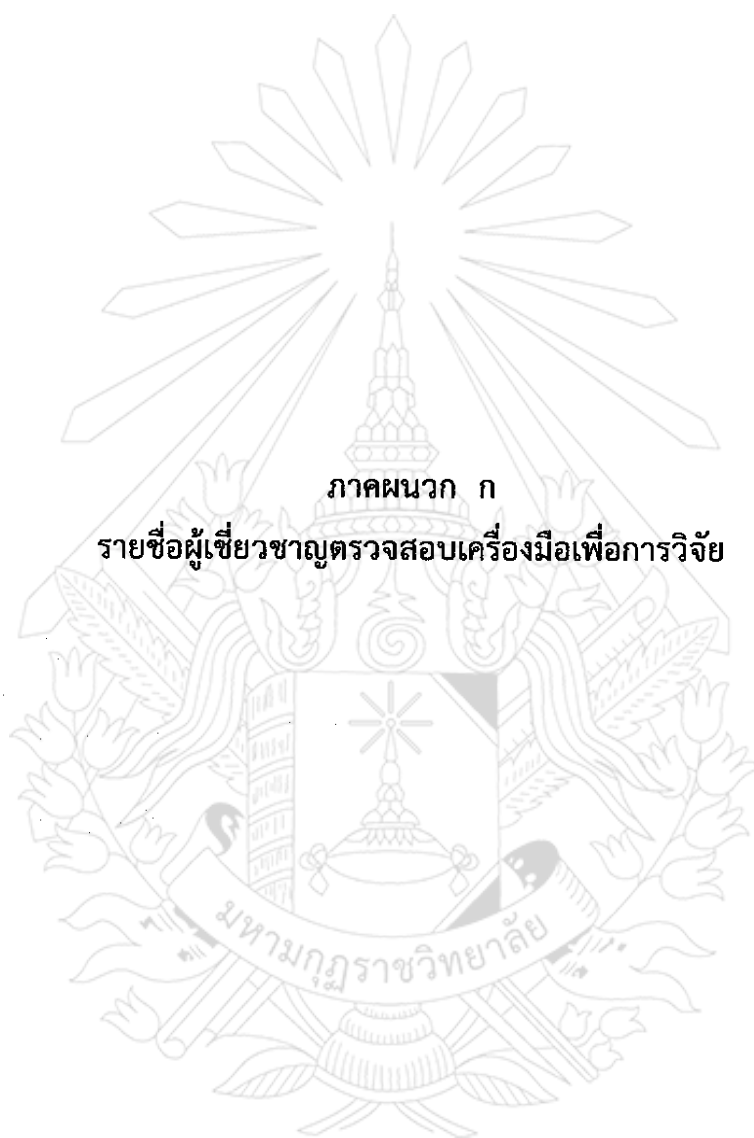
2. ภาษาอังกฤษ

1) Book

Cohen. Rural Development Participation : Concepts and Measures for Project Design. Implementation and Evaluation. McGraw – Hill Inc., 1996.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) ดร. ประพิศ โบราณมูล

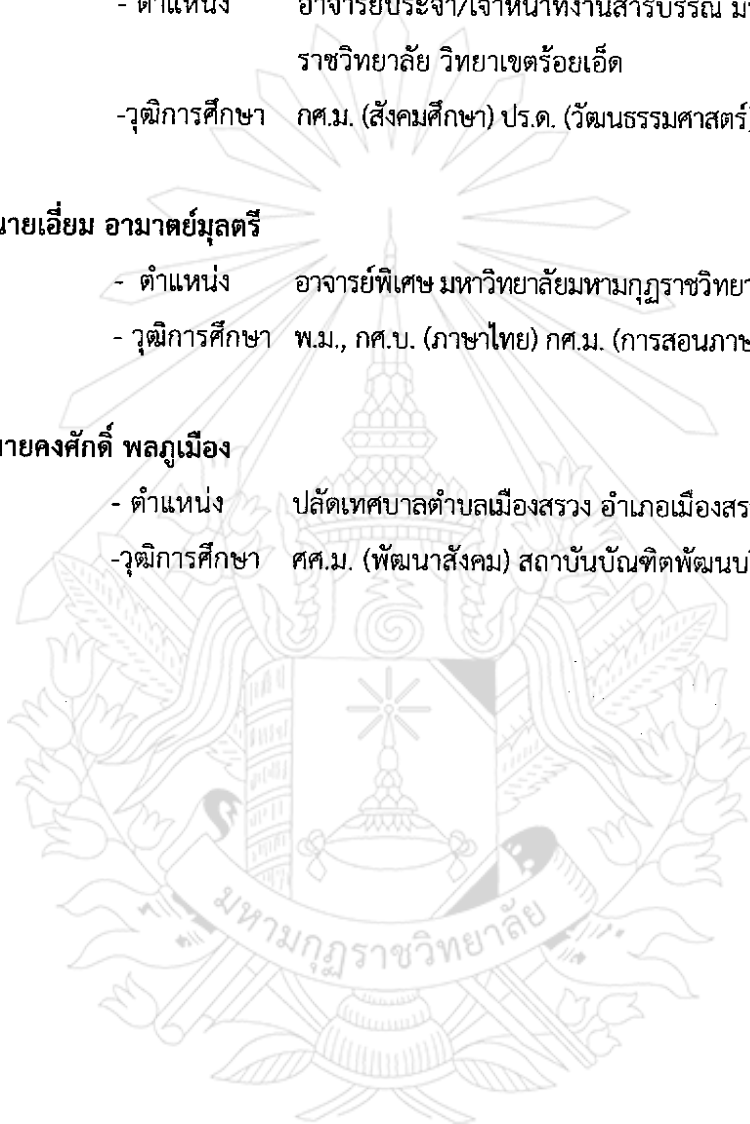
- ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ/เจ้าหน้าที่งานสารบรรณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา กศ.ม. (สังคมศึกษา) ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

2) นายเอี่ยม อามาศย์มุลตรี

- ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา พ.ม., กศ.บ. (ภาษาไทย) กศ.ม. (การสอนภาษาไทย)

3) นายคงศักดิ์ พลภูเมือง

- ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
- วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๑๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

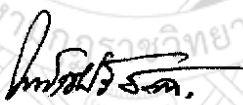
เจริญพร ดร. ประทีป ไบราวมูล

ด้วย พระประทีป ปญญาปทีโป/เย็นอารมณ์ นักศึกษาสาขาวิชา สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

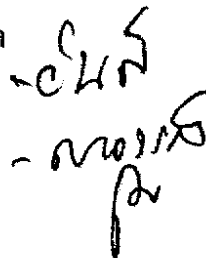
จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชาบริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๖๑๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๑๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเสียงเมือง
ตำบลคงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร อาจารย์เอี่ยม อามาตย์มุลตรี

ด้วย พระประทีป ปญญาทีโป/เย็นอารมณ นักศึกษาสาขาวิชา สังคมวิทยา มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของ
เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาคณะหลักสูตร ศาสตราจารย์มหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่ง
เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ตัย ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ยินดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
จากอธิการบดีร้อยเอ็ด วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

(นายเอี่ยม อามาตย์มุลตรี)

ศธ ๖๐๑๕/ว ๑๑๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายคงศักดิ์ พลภูเมือง

ด้วย พระประทีป ปณญาปทีโป/เย็นอารมย์ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนของเทศบาลตำบลเมืองสงรวง อำเภอเมืองสงรวง จังหวัดร้อยเอ็ด” เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้.

ขอเจริญพร

(พระราชปรีดีวิมล)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

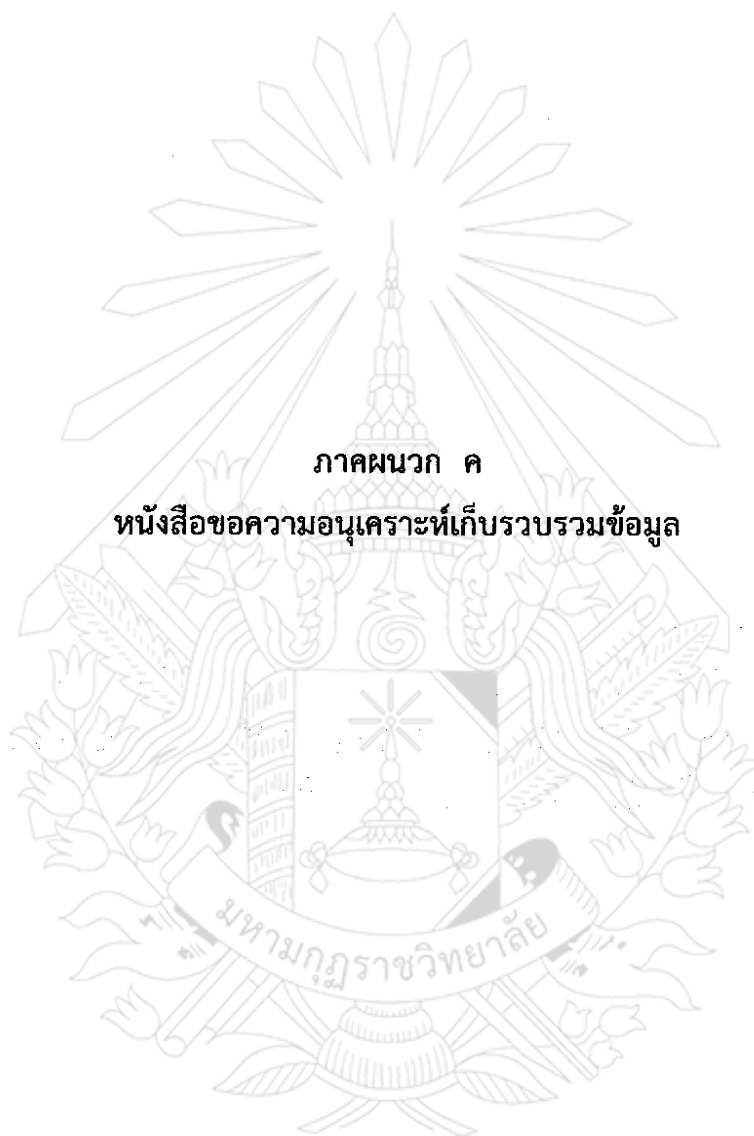
ได้รับแจ้งพร้อม
เครื่องรับทราบ
{
(นายคงศักดิ์ พลภูเมือง)
ปลัดเทศบาล

ศูนย์การศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔, ๐-๔๓๕๑-๖๐๗๖ ต่อ ๑๑๒

โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

[http:// www.rec.mbu.ac.th](http://www.rec.mbu.ac.th)

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ง
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง
จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ ใช้สำหรับการวิจัยเรื่องบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ
 - 2.1 ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
 - 2.3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. คำตอบของท่าน ผู้ศึกษาจะเก็บเป็นความลับ โดยใช้เฉพาะการวิจัยในครั้งนี้นี้เท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่าน
4. กรุณาตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 2 ตอนที่ 3 ครบทุกข้อ เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ขอความกรุณาส่งคืนแก่ผู้แจกแบบสอบถามหรือผู้วิจัย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขออนุโมทนาขอบคุณทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

พระประทีป พลญาปทีโป (เย็นอารมณ์)

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุ

[] ต่ำกว่า 30 ปี

[] 31 – 50 ปี

[] 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[] ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน
เทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องคำตอบทางขวามือ ของแต่ละข้อเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน	ระดับบทบาทในการส่งเสริม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ						
1	เทศบาลมีแผนงาน โครงการ กิจกรรม การส่งเสริมอาชีพเพียงใด					
2	เทศบาลมีการดำเนินการตามแผนที่กำหนด เพียงใด					
3	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียน อาชีพของท้องถิ่นเพียงใด					
4	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียน วัตถุประสงค์ หรือปัจจัยการผลิตของท้องถิ่น เพียงใด					
5	เทศบาลมีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพใน ท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงในพื้นที่ ใกล้เคียงเพียงใด					
6	เทศบาลมีการวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสของท้องถิ่น เพียงใด					
7	เทศบาลมีหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริมอาชีพเพียงใด					
8	เทศบาลมีการจัดลำดับ ความจำเป็นเร่งด่วน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมกลุ่ม อาชีพเพียงใด					

ข้อ	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน	ระดับบทบาทในการส่งเสริม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9	เทศบาลมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีเหตุมีผลและเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าเพียงใด					
2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน						
1	เทศบาลมีการส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้เพียงใด					
2	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ ต่างๆ ที่มีในพื้นที่อย่างเป็นระบบเพียงใด					
3	เทศบาลมีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่มเพียงใด					
4	เทศบาลมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่นเพียงใด					
3) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ						
1	เทศบาลมีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่นเพียงใด					
2	เทศบาลมีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะการอาชีพของท้องถิ่นเพียงใด					
3	เทศบาลมีการสำรวจและ/หรือรวบรวมข้อมูลความต้องการการพัฒนาความรู้ของประชาชนเพียงใด					
4	เทศบาลมีการสำรวจจัดทำทะเบียนราษฎรชาวบ้าน และพัฒนาระบบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเพียงใด					

ข้อ	บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน	ระดับบทบาทในการส่งเสริม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	เทศบาลมีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการ ในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน เพียงใด					
6	เทศบาลให้ความรู้ทักษะการพัฒนากลุ่มอาชีพอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้เพียงใด					
7	เทศบาลให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพอย่างมีแบบแผนเพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลในการส่งเสริมอาชีพชุมชน เทศบาล
ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

คำชี้แจง เพื่อให้เทศบาลมีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชนมากยิ่งขึ้น ขอความกรุณาได้เขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้ครบทั้งเจ็ดด้าน จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

1) ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ

.....

.....

.....

2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน

.....

.....

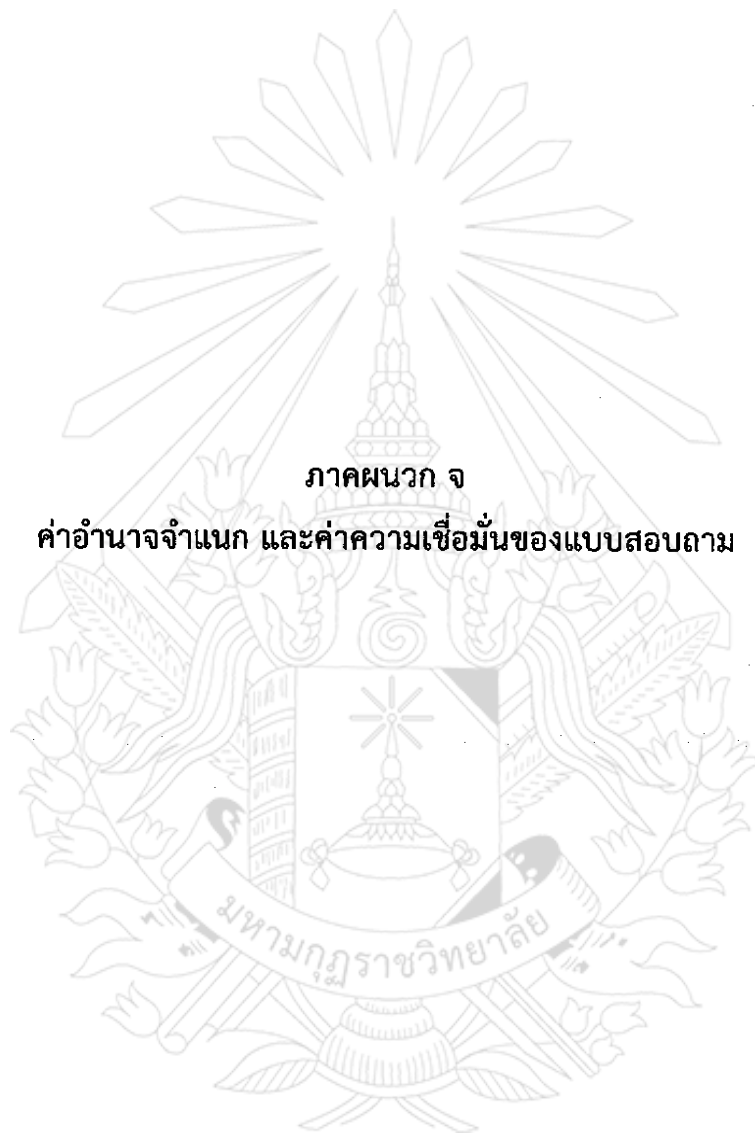
.....

3) ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางแสดง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (๐)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1.	2.46
2.	2.45
3.	3.49
4.	3.48
5.	2.43
6.	2.45
7.	4.36
8.	2.53
9.	2.47
10.	2.54
11.	3.58
12.	3.43
13.	3.53
14.	3.48
15.	1.78
16.	2.60
17.	2.56
18.	2.57
19.	2.51
20.	4.17

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.88

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง บทบาทในการส่งเสริมอาชีพชุมชน ของเทศบาลตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง
จังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อ	ด้านแผนงานโครงการและการ บริหารจัดการ	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC ($\Sigma R/N$)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
1	เทศบาลมีแผนงาน โครงการ กิจกรรม การส่งเสริมอาชีพเพียงใด	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	เทศบาลมีการดำเนินการตามแผนที่ กำหนดเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำ ทะเบียนอาชีพของท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำ ทะเบียนวัตถุดิบ หรือปัจจัยการผลิต ของท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	เทศบาลมีการจัดทำข้อมูลด้านอาชีพ ในท้องถิ่นและเครือข่ายเชื่อมโยงใน พื้นที่ใกล้เคียงเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	เทศบาลมีการวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อน ปัญหาอุปสรรค และโอกาสของท้องถิ่น เพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	เทศบาลมีหลักเกณฑ์ การให้ความ ช่วยเหลือ สนับสนุนด้านการส่งเสริม อาชีพเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	เทศบาลมีการจัดลำดับ ความจำเป็น เร่งด่วน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ด้านแผนงานโครงการและการบริหารจัดการ (ต่อ)	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC (Σ R/N)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
9	เทศบาลมีการส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้อย่างมีเหตุมีผลและเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ข้อ	ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชน	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC (Σ R/N)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
1	เทศบาลมีการส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้เพียงใด	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	เทศบาลมีการสำรวจและจัดทำทะเบียนกลุ่มอาชีพ ต่างๆ ที่มีในพื้นที่อย่างเป็นระบบเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	เทศบาลมีหลักเกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มอาชีพตามความต้องการและสภาพปัญหาของกลุ่มเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	เทศบาลมีจำนวนกลุ่มอาชีพที่มีคุณภาพและการบริหารจัดการที่ดีในท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ด้านการส่งเสริมด้านวิชาการ	คะแนนความ คิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			R	IOC ($\Sigma R/N$)	เทียบกับ เกณฑ์
		1	2	3			
1	เทศบาลมีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริม และพัฒนาความรู้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	เทศบาลมีการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ การอาชีพของท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	เทศบาลมีการสำรวจและ/หรือรวบรวม ข้อมูลความต้องการการพัฒนาความรู้ ของประชาชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	เทศบาลมีการสำรวจจัดทำทะเบียน ราษฎรชาวบ้าน และพัฒนาระบบข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	เทศบาลมีโครงการร่วมมือ ด้านวิชาการ ในท้องถิ่น ในสถาบันการศึกษาภาคเอกชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	เทศบาลให้ความรู้ทักษะการพัฒนา กลุ่มอาชีพอย่างเป็นระบบและสามารถ ตรวจสอบได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	เทศบาลให้ความรู้ ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มอาชีพอย่างมีแบบแผนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล : พระประทีป ปณญาปทีโป (เย็นอารมย์)
วัน เดือน ปี เกิด : วันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2529
ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดเมืองสรวงใหญ่ ตำบลเมืองสรวง อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2552 : ปริญญาตรี ศน.บ. (เอกวิชาภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปราคาามาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคุ.